Tizennyolczadik évfolyam. 127. szám. Kolozsvárt, szombat, junius 5. 1897.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szellemi reszet illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre 16 frt. v. 32 korona || Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre . 8 frt. v. 16 korona. || 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona

Egyes száma ára 5 kr. vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kézirratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9. POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP. Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.

Egy négyszög czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.
Nyilttéri czikkek:
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A magyarok Pünkösdje.

Annak a messzekiható jelentőségű eseménynek emlékét ujitja meg a keresztény világ a pünkösdi ünnepek alkalmával, hogy t. i. a mikor Jézus Menyuybe menetele után következő tizedik napon a tizenkét Apostól egybegyült tüzes nyelvek alakjában megjelent a Szentlélek és megilleté az Apostolokat, hogy szétmenvén a földön, hirdessék a Krisztusi tanokat és legyenek szószólói az Igazságnak, a Szeretetnek és minden rendü emberi Erények alapját képezü Isteni elveknek.

A bibliának ezt a tanitását, illetőleg ezt a fenséges bibliai történeti eseményt az egész keresztény világ évről-évre megünnepli.

Igen természetes, hogy a magyarok, mint a keresztény tanok és a keresztény czivilizázció vezérharczosai mindenha az elsők sorában állottak ama népeknek, a kik megbecsülték a keresztény világtanokba még Krisztus által lefektetett elveket és a maguk erkölcsi életének ezekből a tanokból szerezték meg a legbecsesebb tartalmát.

Az igazság, a szeretet, a szabadság eszméi iránt a magyar nemzetben nemcsak erős fogékonyság volt már a kereszténység első századaiban, de arról is tanuságot tehet a történelem, hogy a magyar nemcsak megbecsülte mindig az igazságot, szeretetet és a szabadságot, hanem ezeknek mindig s a legsötétebb korszakokban is elszánt harczosa tudott lenni.

Valami a bibliai történethez hasonló esemény foly épen most a magyar nemzet legfőbb testületében a parlamentben.

Sötét lelkü emberek gonosz kézzel rontanak neki egyik legféltettebb közszabadságunknak a sajtó és a gondolat szabadságának és az ezt biztositó közintézményeinknek.

A mit az 1848-ban mintegy elementáris módon megnyilatkozott nemzeti akarat kimondott és alaptörvények által biztositott a sajtó és a gondolat szabadságát, azt most egy törpe nemzedék egy gonosz törvény czikkelylyel akarja megrontani.

Azt akarják, hogy a mit az Isten maga szabadnak teremtett, a mit a nemzet egyetemesen megnyilatkozó akarata minden nemü törvényes biztositékokkal ellátott abban a hitben, hogy a következő nemzedékek azt nemcsak megbecsülni, hanem minden gonosz merénylet ellen megoltalmazni fogják, most egy gonosz kormány egy czudar czikkely által halomra akarja dönteni.

Épen most tanácskoznak a nemzet vénei, a bölcsek és az apostolok a felett, hogy abban a bizonyos 16-ik czikkelyben foglaltatik e veszély a sajtó és gondolatszabadságra nézve, vagy nem és hogy ennek következtében tételes törvény legyen e ebből a czikkelyből, vagy pedig mint a szabadságra nézve veszélyes kisérlet visszautasittassék?

És midőn az apostolok együtt ülének és tanácskozának, megjelenik egy kivételes férfiu, — akár csak a Krisztus küldöttje, — és fönséges szavakkal feddi meg a reakczió tévedt apostolait és igyekezik megvilágositani őket megtévelyedésükben.

Apponyi Albert gróf tegnap jelent meg először dicsőségének már rég nem keresett szinhelyén és — mintha Jézus lelke szállt volna beléje, — mint a bibliai tüznyelv vakitó fényt árasztott maga körül és mintegy tüzsugarakkal világitott be abba a sötét kamrába, melyben ezt a szabadságellenes törvénytervezetet a gonosz lelkek a nemzet megrontására kiformálták.

A magyarok ez évi Pünkösdjét ez a hatalmas, mondhatni: tüneményszerü szónoklat teszi nagy időkre emlékezetessé.

Hálát kell adnunk, hogy a nemzet megtévedt apostolai közé leküldötte azt a kivételes szellemet, a ki a msgyar óriási elméjének tüznapjával az egész nemzet közlelkiismerete által határolt területet bevilágitottaés meggyőgyőződésének mindent átfogó erejével kiáltotta oda a megtévedt apostoloknak: Megálljatok, mert a mit ti akartok az megőli a nemzet legféltettebb kincsét a gondolat szabadságot; a mit ti ártatlan rendszabálynak neveztek a gondolat szabadság faját; gyökereiben támadja meg, a miben ti korlátozni akarjátok a szabad lelkiismeret megnyilatkozását. Abban a nemzetilét szabad fejlődésének törvényeit tiporjátok meg; a mit ti szükséges védőintézkedésnek hirdettek, az olyan nemzeti közszerencsétlenséget jelent, a melytől: Isten óvjami magyar Hazánkat!

És most, a pünkösdi ünnepek alatt elmélkedjünk e nagy szellem által hirdetett Igék felett és Istennek is tetsző dolgot végezve legyünk mindnyájan elszánt védői megtámadott szabadságunknak!

Ez lesz a magyarok legszebb pünkösdi ünneplése!

Politikai hir.

A mezőkövesdi mandátum. A képviselőház VII. bizottsága tegnap Hock János mezőkövesdi választásának ügyét tárgyalta. Robitsek és Apáthy ügyvédek, a választás védői, azt a kérést terjesztik elő, hogy a kerület választóinak s a leszavazottaknak névjegyzékei, továbbá a választással kapcsolatban folyamatba tett bünügyekben keletkezett azok az itéletek is beszereztessenek, melyekre a kérvényezők sulyt helyeznek és ez iratok beterjesztéséig a tárgyalás elnapoltassék A választást védők felszólalása után a bizottság elhatározta a választók és a leszavazottak névjegyzékeinek beszerzését s e czélból a tárgyalást folyó hó 14-ig elnapolta. Az itéletek beszerzését azonban nem találta elrendelendőnek, minthogy jogerős itélet még nem keletkezett s mert különben is csak a tárgyalás folyamán tünhetik ki az, vajjon fenforog-e egyáltalán valamely itélet beszerzésének szüksége.

Gr. Apponyi beszédéről,

A M.—g. irja:

Meglehet, hogy az után a vita után, a mely most a képviselőházban folyik, a magyar sajtó szabadsága nem marad meg többé. De megmarad eből a vitából késő utódok örökségeül az Apponyi Albert mai beszéde. Krisztust fölfeszitették, de az apostolok evangéliumait ma is olvassák s ma is terjed és erősödik azok nyomán a szeretet vallása. Az Apponyi beszéde minden tekintetben alkalmas arra, hogy a sajtó szabadságának evangeliuma legyen.

Az ellenzék magas nivón folytatta eddig is a vitát, de az Apponyi nagy szelleme volt szükséges hozzá, hogy abba a filozófiai magasságba emelkedjék, a hová ma jutott. A mai beszéd után a sajtóbirói kompetenczia kérdése többé nem a perjog, hanem a szabadság kérdése. A szabad gondolat szabad propagálása minden alkotmányos szabadság alapföltétele.

A törvényhozásnak tehát egyképpen gondoskodnia kell arról, hogy a szabadság garancziáit megalkossa s hogy az e szabadsággal visszaélőkkel szemben meglegyen a retorziója. A gondolat igaz birája azonban nem lehet más, mint a gondolat. Midőn valaki a sajtó utján a közvélemény itéletére appellál, legyen birája a közvélemény. Itélkezzék felőle az esküdtszék, mely a társadalomból közvetlenül alakulva, annak fejlődési vágyait a §-okban lerakott rend szeretetével együtt viszi be a birói székbe. A hivatalnok-biró az ilyen pörnek soha sem lehet igazságos birája. Éppen az hiányzik belőle, a mi a sajtónak a lényege: az élet evoluczionális mozgása, s objektiv mértéke, melyet az elbirálandó cselekménynyel szemben alkalmaznia kell, a legtöbb esetben érzéketlen lesz a gondolat inponderabilitása iránt.

A sajtó utján elkövetett becsületsértés nem olyan sértés, mint a milyent magántársaságban elkövetünk, hanem a provokálás a közvélemény itélőszéke elé: ez az Apponyi Albert gróf helyes szentencziája. Apponyi Albert gróf tehát nem félti a magánbecsületét annyira a sajtótól, mint p. o. Rosenberg Gyula ur, Apponyi Albert pedig nemcsak Apponyi, nemcsak gróf, hanem elsőosztályu gentleman, ki mindenesetre igen érzékeny a magánbecsület dolgai iránt. Apponyi Albertnek azonban nincs skrupulusa, hogy a magánbecsületnek e megvédését ne hozza az esküdtszékbe. Ugy látszik — hiszen a mai világban mindenki egoista, — hogy neki nincsenek imponderábilis becsületsértési nehezékei. — Mindenesetre érdekes, hogy a magánbecsület kriminális védelmét a többszörös bandirektor urak az esküdtszék kompetenczíája alól ki akarják vonni, ellenben csak ott tartja megoltalmazottnak egy nem ma-csinált gróf, egy sans peure et sans reproche gentleman.

Nagy dolog volt még Apponyi beszédében, a hogy a 48-iki törvényhozást megvédelmezte attól a silány informácziótól, hogy a mai kormány az ő inszinuácziói valósitja meg. A hogy Plósz államtitkárt ebben a kérdésben leverte, az mestermüve a polemiának. Nem szólunk hozzá, tessék a beszédet elolvasni.

Egyébként pedig legyen még Magyarországon két ilyen gróf, s akkor lesz Magyarországon demokráczia.

Tarlózások a közélet mezején.

— Megjegyzések. —

Az a sivár lethargia, a mely a választások óta olomsulyként nehezedett közéletünkre a bünvádi eljárás életbe léptetéséről szóló törvényjavaslat képviselőházi tárgyalásánál helyet engedett végre egy kissé az érdeklődés megnyilatkozásának, a közhangulat eleven felpezsdülésének. Ám a kormánypárt organumainak nem tetszik ez a változás. A „Pesti Hirlap“ pl. olyan szörnyü „gewaltirozás“-t visz véghez az állitolagos obstructio miatt, mintha legalább is a bizonytalan characterü politikusok és lapjaik ellen kezdett volna irtó háborut az ellenzék. Ugyancsak a Pesti Hirlap volt az a lap, a mely annak idején a parlamenti passivitást támadta hasonló dühvel. Ugy látszik tehát, hogy kedvező itéletet csak ugy és akkor remélhetne ettől a laptól az ellenzék, ha magatartására nézve kikérne és követné az ő utasitásait.

De hát mért is nem teszi meg?

*

A bünvádi eljárást életbe léptető javaslat mellett, a sajtószabadságnak a 16. §-sal összefüggő egyéb kérdéseivel is foglalkozik annak kapcsán a publicistika. Igy Edvi Illés Károly, a kiváló kriminalista igen érdekesen fejtegeti azt a veszedelmet, mely a sajtó szabadságát abban a körülményben fenyegeti, hogy miniszteri és törvénybizottsági statutumok bizonyos cselekményeket kihágásokká minősithetnek s e kihágásoknak, ha sajtó utján is követtetnek el, forumaiul a járásbiróság, sőt a rendőrség szerepelhetnek. Teljesen igaza van az agg criminalistának abban, hogy az uj javaslat 15. §-ának Groisz Gusztáv inditványára a bizottsági jelentésbe felvett az a vélemény, hogy ilyen kihágások statuálása nem fordulhat elő, szemben a ténylsges állapottal és concrét tényekkel, csak strucz politika. Helyesen tette Illés Károly, hogy felhivta erre a körülményre az érdeklődést, mert tényleg mi sem veszedelmesebb a sajtó érdekeire, mint kitétetni azoknak az előre nem láthatott apró zaklatásoknak, a melyeket a közigazgatás mai pártossága mellett, annak organumai zudithatnak reá, alattomos uton bénitva meg annak eleveuségét, intensitását.

*

A képviselőház vitáinak az eddiginél emelkedettebb szinvonalra helyezésében a Kossuth Ferencz vezetése alatt álló függetlenségi árnyalatnak igen előkelő része van. Örömmel jegyezzük fel ezt a tényt. Bár sok kedvezőtlen jelenség látszott bizonyitani, azért mégis mindig kételkedve fogadtuk azokat a hireket, melyek e pártárnyalatnak a kormánynyal való paktálásáról szólottek. Örömmel látjuk, hogy kétkedésünk jogosult volt. Azok a szép és hatalmas beszédek, a melyeket Bartha Ödön és Györy Elek, Kossuthista képviselők tartottak nemcsak a javaslat, de a kormány politikája ellen, meggyőzhettek mindenkit a

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1897. junius 5.

Felujuló emlék.

Messze délvidéken, tengerpart mellett, magos granitszikláu egy magányos kolostor áll. Szürke falai sok századot láttak már makodó hatalma, még nem sokat változtatott rajtok. Zöld repkény indái boritják el a komor épületet föl egészen a tetőig s ezek képezik egyetlen diszét és ékességét. A remény zöld szine különös ellentétet képez a sötétlő fallal. Remény nem hatol be az élők e nagy koporsójába; lakói előtt nincs a világnak sem öröme, sem bánata. Életök egy nagy folyam, mely csendesen halad kietlen partok közt; akadályokon nem törik meg s néma habjaiba nem tükröződnek lombok, és virágok. Lassan, tisztán küzdelmek nélkül foly a végczél felé, megsemmisülni a halál végtelen tengerében.

A mily rideg e kolostor, oly sivár a táj is körülötte. Egyebet nem fedez fel a szem, mint a messzeségben sziklás partokat és örök hullámot. Vizimadarak éles kiáltása és a habok zugása törik csak meg a méla csöndet.

Alkonyodik. A kis kapolna belsejére mély homály borult; alig kivehetők már fehete bazalt oszlopsorai; a tarka festményü ives ablakok reflexei is elmosódtak már a falon, csak még egy aranysugarat lővel be a bucsuzó nap, mely áthatol az árnyékon, s reszkető fénycsikot rajzol az oltár felett levő madonna képre. Ás orgona pár szaggatott bus accordja hangzik föl, miközben elhaló szent zsolozsmákat énekelnek. Hervadó liliomok végső illatjokat lehelik ki az oltárakon.

Elefántcsont feszület előtt ifju leány térdel; fehér gyapot ruhája lebomlik a hideg márványra. A leány mély imába van merülve. Tiszta arczán áhitat ül, lelke fölemelkedett a föld porából magas regiókba. Életét az égnek szentelte s ma veszi föl a fátylat.

A hosszu, kongó folyosókon mécsesek pislognak, mint Szentjános bogarak a sötétben — alig oszlatva el magok körül a homályt. Egy-egy halkan kiejtett szó, sóhajtás hallszik, mint elcsendesült erdőben az utolsó madár szárnyverése.

Szük czellájának vasrácsozatu ablakához támaszkodik egy apácza, vékony ujjai forgatják az olvasó gyöngyszemeit. A szellő meglebbenti sötét fátylát, s igy meglátszik, hogy az első ifjuságon már tul van, de az élet küzdelmei és szenvedései nem tudták arczáról letörölni az egykori szépség nyomait. Szabályos vonásai mintha kőből lennének faragva, oly élettelenek; csak mély tekintetü szemeiben ég sötét láng.

A haldokló nap bibor fellegek közt hanyatlik lassan hullámsirjába, vérvörös fényt vetve a kolostor szürke falára és ablakára. E pir mintha életet öntene a sápadt arczra is; vonásai megelevenednek, mintha egy álomszerü távolban valamit látnának. Gondolatai messze tájra szállanak — messze egykori szép hazájába!.... és lelke előtt képek vonulnak el.

Meleg nyári este volt. A fák hosszu árnyékot vetettek a földre. Üditő harmatot várva, a lankadt virágok kitárták szomjas kelyheiket. Illattárban uszott az enyhe lég. Örökzöld cyprus hajlongott a szellőben, myrthus és rozmarin bokrokban madarak daloltak. Tücskök czirpelésével, édes zsongás-bongással volt telve a mindenség. Az éji pillék bátortalanul bujtak elő rejtekeikből. Távol a berekben melodikusan szóltak a békák. Antik márvány medenczébe egy nimpha öntötte korsójából a végnélküli hüs vizsugárt, melynek szétpermetezett kristálycsöppjei, mint gyöngy szemek, peregtek alá a dus növényzeten.

Olyan volt minden, mint egy álomkép. Ah, régen volt az nagyon! S milyen jól emlékszik mindenre, a természet zsongására, a fénynek és árnynak játékára.

Ott állott ő a kertben, rózsákat szakitott s még most is látja, hogy a rázkodáskor le hullottak a szirmok, illatos esővel boritva el őt. Boldog volt. Néki virult a rét, néki nyilott a virág, néki énekelte szivrázó dalát a csalogány.

Halk lépések közelednek feléje a bokrok közt, most is megrezdül belé; egy ismert kedves hang nevén szólitja suttogva;... még most is hallja ezt a szép zenét. Oh, hogy dobogott erre a szive ... épen mint most — és hogy gyult ki örömtől arcza ... még most is talán! Ugy volt, ugy! Kezéből szét-hullottak a rózsák s mintha virágillat, zengő dal, fényes harmat, minden de minden elenyészett volna ez édes pillanat mámorában, melynek szép álmait suttogó fák lehajló lombja boritotta be.

Átlátszó ujai közt lassan peregnek az olvasó gyöngyei s mindenik azt látszik bizonyitani, hogy igy volt, igy volt, igy volt. De álom volt csupán. Mert a virág, mely ma nyilik, holnap már el hervad. A boldogság: délibáb, mely eltünik hamar. És eltünik a rózsa illata is; de tővisének szurása, oh mily sokáig fáj! Be sem gyógyul soha.

Jött egy nap, egy óra, midőn válni kellett, örökre, a viszontlátás reménye nélkül. Mennyi fájdalom tér el e két kis szóban „Isten veled!“ az tudja csak, kinek ki kellett azt valaha ejteni.

Ott állottak ismét azon a helyen, körülöttük semmi sem változott. Enyhe volt a lég, hajlongott a sötét cyprus az esti szellőben, a berekben daloltak a madarak. Csak lelkökben halt meg valami örökre. Némán, szótlanul állottak, remegve nyult kéz kéz után könnyeik fátyolán keresztül, mintha elborult volna minden. Még egy utolsó sohaj hagyta el ajkukat s aztán elváltak.

Mintha egyszerre kihalt volna minden fény a világból, a föld szürke lett, a virágok sápadtak, a lég hideg. Fény, meleg, szin, illat, ragyogás, élet... minden, de minden elvesztette számukra varázsát.

A kolostor körül lehanyatlott a nap. A vörös fény elhalványul, az égalja violaszinü lesz, s fokozatosan topáz sárgává változik. Szürkülni kezd, sötét árnyak emelkednek a láthatáron. A denevérek elhagyják sötét odujokat s megkezdik mystikus utjokat. Halkan kong a harang, estiszóra hivón. Az apácza fölrezzen merengésiből; arcza ismét sápadt; letünt róla is a muló fény. Egy szintelen mosoly reszket ajkain s könny gyül a szemeibe.

Fohásza fölszáll a magasba, a hol feledést keres; könnye lepereg a földre, a hol emlékei ujulnak meg.

Melanie.

A Rode titka.

— **Angol regény.** —

Az „Ellenzék“ számára forditotta: **AMICA.**

V.

(Folytatás.) (15)

— Mennem kell, hogy a leveleimet megirjam, mondá röviden.

Roda a pamlagon fekve találta a nagy nénjét. Most nagyon nagy betegnek látszott, légzése rövid volt és fájdalmas. Rövid társalgás után Dering kisasszony felvett egy levelet az előtte levő kis asztalról.

— Roda, ma reggel tudósitást kaptam Adriántól.

— Igen?

— Tudod, hogy ma eljön, és nehány óráig itt fog maradni?

— Mollytól hallottam ma reggel, mondá Roda, a nélkül, hogy a nagynénjére nézett volna.

— Roda, ő azért jön, hogy ismét beszéljen veled, folytatá Dering kisasszony. A mult héten adott válaszodat nem fogadhatta el. Te megigérted nekem, hogy azt a válaszodat ujbol meggondolod. Azért irt ma nekem, hogy megmondja, hogy most a sorsát tudnia kell, hogy elég időd volt a meggondolásra, és joga van egy végleges választ kérni töled.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

felől, hogy a közjogi ellenzék ez árnyalatában végre felülkerekedett az eddig szunnyadt tettvágy, és energia. Bennünket kolozsváriakat, ez a jelenség annál is inkább érdekel, mert pártunk intéző bizottságának Kossuth Ferenczhez intézett ismeretes levele után jelentkezik. Mégis volt tehát minden, több oldalról megindult elmagyarázás daczára némi eredménye e levélnek.

*

A sajtószabadság veszedelméről beszélve, ilyenül jelezhetjük bizonyos mérvben a curia gyakorlatát is. Legujabban azt a főleg bennünket, erdélyi hirlapirókat, sujtó jogelvet állitotta fel a curia, hogy az együttes felelősség elvénél fogva valamely sajtó delictum esetén nem elég csak a közvetlen tettest, a szerzőt vonni perbe, hanem eo ipso be kell pereltetniök, mint részeseknek, a szerkesztőnek és kiadónak is. Hogy jogászi szempontból mennyiben van igaza a legfőbb itélőszéknek, arról nem beszélünk, de hogy egyfelől képtelenség bárkit annak perlésére is kényszeriteni, a kit ő perelni nem akar és hogy másfelől ez a gyakorlat, a sajtószabadságot fogná megszoritani alkalmazása esetén, — azt igen is állitjuk.

*

Tegnapelőtt szó tárgyává tettük a helybeli kormánypárt elnökének Bánffy Dezsőhöz intézett üdvözlő sürgönyét s kifejeztük azt a nézetünket, hogy egy ilyen alkalom megérdemelte volna, hogy a szabadelvűek nemes pártja egy összejövetelt szenteljen neki és üdvözletét onnan proclamálja. Nem gondoltunk annak megirásakor arra, hogy nálunk csak a választások idején van kormánypárt. Azontul aztán, a mint kiürül az utolsó hordó, és elfogy az utolsó kortes-tokány is, emberfeletti erőt igényel a pártot, mint ilyent összehozni. És itt végig tekintve a városunkban 1881 óta lefolyt választásokon, eszünkbe jut, hogy eltekintve egy pár coripheustól, még egyetlen választásnál sem azok voltak a kormánypárt kortesei, a kik az előzőnél, mint olyanok szerepeltek. 1884-ben mások faiseurködtek, mint 1881-ben, 1887-ben ismét ujak váltották fel az előző választásnál szereplőket és igy tovább. Ha kell, szolgálhatunk névsorral is. Hogy ez a jelenség mennyiben függ össze azzal a ténynyel, hogy a kortes szolgálatokért a hivek jutalmat várnak, s ha azt megkapták, buzgalmukat megcsökkentik s ha nem kapják meg, elkeseredtek, — arról nem beszélünk mert e részben kellően tájékozva nem vagyunk. Reméljük azonban, hogy t. laptársunk a „Kolozsvár", bármily stoikus nyugalommal is szokta legyen venni a választások után pártja dolgait, részletesen tájékozni fog e jelenség magyarázata felől.

Dr.

Agrár érdekek közössége.

A legutóbbi években egyre élénkebben halljuk különböző oldalokról viszhangzani az amerikai termelés ellen védelmező európai vámunió szükségét. Rá vezeti erre az eszmére a gazdákat az a nemzetközileg érezhető nyomasztó gazdasági helyzet, mely éppen a gazdaközönségre nehezedik rá.

Érdekes világot vet a kapitalista körök gondolkodására az, hogy éppen azok a körök, melyeket nemzetközi érzelmeik és rokonszenveik miatt rónak meg, veszik zokon azt, hogy a gazdák belátják, hogy a közösbajok ellen közös védelem szükséges. Nem kozmopolitizmus ez a gazdáknál, mert hiszen az a gazdáknál, a kik a földhöz vannak kötve, s a kiket egész jellemük, nyelvismereteik, szokásaik és minden más tulajdonságuk nemzetivé és röghözkötötötté tesz, elsem is képzelhető. De igenis vannak olyan tünemények a gazdasági élet terén, melyek bizonyos termelési ágakat minden országban egyaránt sujtanak, s melyek most éppen a mezőgazdaságon észlelhetők.

Az európai országok valamennyiének gazdája sulyosan érzi például a tengerentuli termőföldek mérhetetlen konkurrenczióját, sulyosan érzi a börzék visszaéléseit, a kereskedelmi forgalom ezer káros hajtását, a valutaüzelmek árnyomó hatását.

A legvégtelenebb soviniz mus mellett is lehetetlen, hogy az egyforman sujtottak ne nyujtsanak kezet egymásnak a közös szövetséges védelemre. Ez esetben éppen az amerikai és ausztráliai termőföldek konkurrenczája az, a mi ellen a nemzetközi vámszövetség létrehozását a gazdák érdekei megkivánnák. A szemtermények jövedelmezőségét minimálisra szoritotta le a tengertuli verseny, az élőállatok átszállitása, a fogyasztott hus óriási mértékü importja az állattenyésztés produktivitását is mihamar kétségessé fogja tenni. Ez ellen csak az lehet a czélra vezető védelem, hogy az európai államok védő sorompót emeljenek a tengerentuli termelés ellen. Csakhogy sajnos, az érdekellentétek, a politikai társadalmi rokonszenv és ellenszenv oly nagyok, hogy egy európai vámunióról, sőt még egy középeurópairól is alig lehet ma szó.

Mindenesetre azonban oda kellene törekednünk, hogy legalább Németországgal vámunióra léphessünk az amerikai inváció irányában s ha ez sem lehetséges, monarkiánk maga állapitson meg differenciális traifákat, melyek az amerikai versenyt ártalmatlanná tegyék.

Angliában a mezőgazdaság ma teljesen megszünt s a földet csak kertészetre és vadászatra használják. De Agliának nem az agrikulturájából kell megélnie. Mi csak mezőgazdaságunkra támaszkodhatunk, meg kell tehát minden eszközt ragadnunk, hogy mezőgazdaságunkat a pusztulástól megóvjuk.

A hét krónikája.

Kolozsvár, jun. 5.

A magyarra bolond idők
Járnak mostanába,
Minden hétnek meg van az ő
Scandal — krónikája.

Kvóta mellett, kvóta ellen
Foly a harcz halálig, —
Ez sem enged, az sem hagyja,
Köröm szakadtáig!

Ám, de bár hogy is érdekel,
Minket az a kvóta,
Mégis mindig egyet fujni —
Unalmas a nóta.

De jó a sors, — gondoskodik
Változatosságról,
Pikáns hir száll szelek szárnyán
Szép ballerinákról.

Nopcsa báró a hir hőse,
Kinek el kell veszni, —
No de mindegy, hisz ő mondta:
Ezen át kell esni.

Addig szedte ballerina-
Virágról a mézet,
A mig egy mérgezve vetett
Életének véget.

Nemzetinek, Operának,
A Vig kelt nyomába,
Scandalumot rögtönzött a
Muzsák csarnokába.

Német truppnak akart adni
Pénzt és dicsőséget, —
No, de ilyen „hoch"-ot tudom
Nem hallott a német!

Néhány magyar ujságiró,
— Nagy köszönet érte, —
Alaposan rálépett a
Német dicsőségre.

Fut a német, az egész trupp
Bécsig meg se' állott,
Elmondják ott Luegernek
Pesten, ki mit látott.

Igy van ez jól a hogyan van,
Bárki mit beszéljen, —
Csak együgyü botránkozik
Meg ezen a tényen!

Nálunk, kincses Kolozsváron
Egyhangubb az élet,
Csak az áradt Szamos rombol
Partot, vezetéket.

Elfolyt immár az árviz is,
Meleg idők járnak,
Vége van a sok esőnek,
Nyakig érő sárnak.

Trencsintérről a czirkusz is
Klagenfurtba széledt, —
A balettnek Klagenfurtban
Kurizál a német.

Zengerájok, tamburások,
Vannak ugyan szépen, —
Más mulatság nem igen jut
Ki ezen a héten.

Ám de a szintársulatunk,
Már-már vissza készül —
S ismét zug a nyári szinház,
Tapsok özönétül.

K—s.

Az „Emke"
uj alapszabálytervezete.

A márczius 12-iki választmányi ülésből kiküldött bizottság már elkészült az Emke uj alapszabálytervezetével.

Térszüke miatt ma nem közölhetjük egész terjedelmében, de kivettük belőle a **10**-ik pontot, mely különösen az Emke **örökös** és **alapitó** tagjai között fog nagy feltünést kelteni, mert mig eddig minden örökös és alapitó tag **az igazgató választmánynak tagja volt**, most az uj alapszabálytervezet szerint:

12. §. Az igazgató választmány tagjai:

a) **A közgyülés által 3 évre választott hatvan rendes és hat pótválasztmányi tag;**

b) Az egyesület tisztviselői és tiszteletbeli tisztviselői; (lásd 16. §.)

c) a számvizsgáló bizotsági tagok, ezek azonban a választmánytól független állásuknál fogva csak részt vehetnek, hogy az ügyek menetét figyelemmel kisérhessék, azonban szavazati joggal nem birnak.

A választmányi rendes és póttagok fele az örökös illetve alapitó, fele pedig a rendes tagok közül és pedig felerészben Kolozsvárt és felerészben a vidéken lakó tagok közül választandók.

A választmány egyharmada felerészben az örökös, felerészben pedig a rendes tagok közül előbb sorshuzás, később szolgálati időssbbség szerint évenként kilép. A kilépett tagok ujból megválaszthatók.

Az évközben megüresedő választmányi tagsági helyre hasonló jogosultsággal a legtöbb szavazatot nyert alapitó, illetőleg rendes póttag lép be; midőn azonban ama tag, kinek helyét a póttag elfoglalta, a kilépő tagok közé jutna, a helyébe lépett tag is kilépni köteles, addig a következő közgyülésen csak a póttagsági hely töltetik be.

A főtér rendezése.

Nagy fontosságu, Kolozsvár jövő kinézését mélyen érdeklő ügyben tárgyaltak a városi szakosztályok a tegnap d. u. tartott bizottsági ülésen. A mult év folyamán beterjesztett javaslatai a városi mérnöki hivatalnak, a melyek a közgyülés által is elfogadtattak: az érdekelt főtéri háztulajdonosok által meg fellebbeztetvén, hosszas szakértői szemlék és mérnöki felvételek, utánmérések, költségvetések megejtése, illetve elkészitése után, csak most, majd egy év leteltével kerültek ismét a bureauk utvesztőjéből érdemleges határozat hozatal elé.

Mert bár — egy csekély kissebbség kivételével, — nagy többsége a városi képviselőknek örömmel üdvözlé ezen első lépést a modern Kolozsvár kiépitéséhez, melynek remélhető folyománya lesz a többi ázsiai állapotban sinylődő utczák és tereknek a város előkelő hirneve és és a vele szemben joggal támasztott igényekhez méltó rendezése és burkolása, mégis a rendezéssel elkerülhetetlenül együtt járó összeütközései a magán és közérdeknek már majdnem problematikussá tették ezen annyira égető kérdés megoldását.

A nagy egyenetlenségek, melyek a főtér százados feltelése folytán a nagy templomot is alapzata jó részében betemették, meglehetős — egész félméterig, — terjedő levágásokat igényelnek, mi által a nyugoti (Jósika ház), és északi (Európa-kávéház), oldalház tulajdonosai többé-kevésbbé költséges kapubejáró és boltkirakat lesülyesztéseket lesznek kénytelenek eszközöltetni.

Az első u. n. eredeti tervét a városi mérnöki hivatalnak ép ez okból br. Bánffy Albert és br. Josika Samu és társai arra való utalással, hogy a tér rendezése reájuk 150 ezer frtnyi kiadást involvál, megfellebbezték, és annak módositását kérték. A belügyminiszter ennek folytán két szakértőjével (Buschti Fábry min. főmérnök és Bucsi József müszaki tan.) a városi mérnökök segédlete mellett az összes érdekelt házakról müszaki felvételeket eszközöltetett, egyben a leszállitás következtében beálló átalakitások költségeit is minden egyes esetben kiszámittatta. Egyuttal modositá a mérnöki hivatal tervét annyiban, hogy az eredetileg nagyon is radikális rendezést, a méltányosság határai között, de nem a közérdek rovására enyhitette, illetve a háztulajdonosok magán érdekeit a lehetőség határain belül honorálta.

Igy megkorrigálva került a javaslat a tegnapi jog és pénzügyi szakosztály elé, miután már előbb a közmunka bizottság azt egyhangulag elfogadta és minél előbb való kivitelét ajánlta.

A szakosztályok hozzájárultak nagy többséggel az igy módositott tervekhez, csupán az egyik bizottsági tag (Dávid Antal) által felvetett kérdés, hogy a város az egyes háztulajdonosok átalakitási költségeit viselje, maradt jövőre nyilt kérdésül, bár a szakosztály — ez érdekeltek nem szavazván, — az ellentétes jogi vélemények daczára, ezt is nagy többséggel elvetette.

A mi különben érthető lesz akkor, ha megmondjuk, hogy a módositott tervek szerint az összes érdekelt háztulajdonosok átalakitási költségei 6000 hatezer frtot tesznek ki, mely összeg a város egyéb részeiben mindenesetre épitészetileg is a versenyt kiálló, de jövedelmezőség tekintetében összesem hasonlitható főtéri házakra nézve nagyon is könnyen elviselhető terhet képez. Ép ez okból az összes fellebbező háztulajdonosok (7 háziur kivételével) — a modositott tervet kártéritési igény nélkül el is fogadták. Tehát hatezer frttá zsugorodott a 150 ezer frt!

* * *

Ezek előre bocsátása után szükségesnek tartjuk ujból emlékezetbe idézni Kolozsvár főterének rendezési tervét, mely már a communitás által is elvileg el van fogadva.

Az uj főtér: — igy nevezhetjük, — a házak mentén 5 méter széles aszfalt járokkal, 12 méter széles granit kocsiutakkal a trottoirok mentén, két nagy átlógyaloguttal (New-York Bánffy-ház és Városháza, Plebánia) 3 m. széles asphaltból; a mai statua körül park és szökökuttal, a templom körül 3 m. sz. asphalt corzóval, és mindezek koronájaként a bosqué-k között büszkén kimagasló Mátyás-szoborral, megfelelő szaporitott és fényesebb világitás mellett egyike lesz az ország legszebben festő tereinek.

Természetesen egyelőre be kell érnünk a gyakori egy-két lépcső fokokkal, primitiv kabubejárásokkal, melyek az elmaradhatlan átmeneti állapottal járnak, de unokáink s talán mi is részben még gyönyörködhetünk a mai izléstelen pallér stylusu s még csak történeti becsccsel sem biró, de nagyon jól jövedelmező házacskák és palotának csufolt skatulyák (tisztelet a kivételeknek) helyén majdan a tér nagyságának és a templom arányaiuak egyedül megfelelő 2—3 emeletes épületek fényes sorában, melyek ragyogó kirakataikkal és az előttük hullámzó elegans közönségünkkel az idegennek igazán Erdélyország fővárosához méltó látványt fognak nyujtani.

Ugy legyen!

A rendezés költségei kerek 100 ezer frtra rugnak. Ezt az összeget egyelőre a regale alaptól veszi kölcsön a város és 50 év alatt évi 5000 frt kamat és törlesztési hányaddal amortizálja. Miután azonban az általános kövezés keresztül vitelére szükséges összegek ($1\frac{1}{2}$ millió frt) az egész város területére számitott és javaslatba hozott vásár és kövezetvám legközelebbi behozatala esetén minden külön kölcsön nélkül évek során át teljesithetők, illeve finánczirozhatók leszek, nem áll utjában semmi annak, hogy a 2—3 év multán felszabaduló évi 8—10 ezer frtnyi nagyutczai granitkövezés letörlesztése beszámitásával ezen igazán nagyszabásu terv minden különpótadó emelés nélkül megvalósitható legyen már a legközelebbi jövőben.

Csak az első lépés nehéz.

Amateur.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, junius 5.

Lapunk jövő száma a közbeeső ünnep miatt kedden (jun. 8.) **jelenik meg.**

— **A felvinczi árvizkárosultak** javára ma a következő adományok folytak be lapunkhoz: Özv. dr. Lengyel Dánielné 1 frt, Derzsi Ferencz 1 frt. Mohai Károlyné M.-Kályán 5 frt. Özv. gr. Bethlen Sándorné 5 frt.

— **Ugron Gábor** a függetlenségi tábor kiváli vezérbajnoka ma reggel városukba érkezett és ezt a mai napot itt tölti. Innen Sz.-Udvarhelyre megy, hol részt fog venni az udvarhelymegyei hazafias polgárok népgyülésén, mely a sajtószabadság és quota kérdéseivel fog foglalkozni.

— **Az Emke ujjá szervezése.** A f. év. márczius 12-én kiküldött alapszabály-szolgálati pragmatika-ügyrend és fegyelmi szabályzat elkészitése ügyében kiküldött bizottság munkálatát befejezte. Gróf Bethlen Gábor az Emke elnöke utasitása folytán most ezen javaslatok nyomása alatt állanak és az ünnepek alatt a buzgóbb igazgató választmányi tagoknak és az összes fiokköröknek meg fognak küldetni. Ugyancsak az ünnepek után az erdélyrészi és magyarországi sajtó is fel fog kéretni azok közzé tételére. Junius 12-én a javaslatok a választmány által tárgyaltatni fognak, mely körülményre ez uton is előre figyelmeztetjük az érdeklődő tagokat.

— **Ki lehet az Emke titkára?** Az uj alapszabály tervezet szerint titkár, segédtitkár, pénztárnok és központi jogtanácsos csak **állandólag Kolozsvárt lakó egyén lehet**; legalább egy alelnök és egy jegyző is Kolozsvárt lakó tagok közül választandó. A titkár és segéd-titkár más hivatalt vagy állandó megbizást csak az Igazgató választmány engedélyével vállalhat. Oly megbizás elfogadását azonban, mely **Kolozsvárról való huzamos** vagy gyakori távollétet von maga után, **nem engedélyezhet.**

— **Az Emke árvizben.** Miat Algyógyról értesitenek, az egyesület Gróf Kun Kocsárd-alapitványi birtóka egy jó részét a Maros elöntötte. A kár ez ideig mintegy 8000 frt, mely összeg a m. kir. földmüvelés miniszter tárczáját terheli, ő levén az alapitványi birtok haszonélvezője az ott felállitott földmives iskola révén.

— **A vizvezeték és a Szamos.** Nehány kérdést tárgyalt a tegnap tartott városi szakosztályi ülés. Arról volt szó, hogy a Szamos

---

— Igaza van, — mondá Roda, halk hangon.

A végleges választ én a mult héten akartam neki megmondani.

De mi bölcsebbek voltunk, mint hogy azt megengedjük. Roda, én nem értelek téged. Gyermek nézz rám!

Roda a néjénre forditotta a szemeit, és a Dering kisasszony sötét szemeinek a bánatos tekintetével találkozott; ekkor lesütötte a szemeit. A nagynénje a karjára tette a kezét.

— Roda, te szereted őt! Ah, ne ámits, ne mondd nekem, hogy nem szereted, mert én a szemeidből kiolvastam az igazságot! Néném, én nem léphetek vele házasságra, dadogta Roda.

— Miért nem?

— Ne kérdezze tőlem, hogy miért. Én nem mehetek hozzá!

Dering kisasszony nehány pillanatig merően nézett a hugára.

— Roda, én azt gondolom, hogy tudom az okát.

— Nem, néném azt nem tudhatja!,

— Igen; én azt gondolom, hogy tudom. Te az atyádra gondolsz, és nem akarod, hogy Adrián valaha megszégyelje magát az atyádért.

De Adrián és én beszéltünk erről.

— Néném beszélt az atyámról?

— Igen; az elkerülhetetlen volt. Adrián nagyon világosan fejezte ki magát. Azt mondta, hogy ha az atyáddal laktál volna, egészen más lett volna. Abban az esetben kötelességének érezte volna tégedet a szivéből kitépni, de te és az atyád teljesen külön vagytok válva. Roda, légy nyugodt, ő jó és megyelkü lesz az atyádhoz. Adrián mindenben igazságos.

Ő kemény szivü a bönösökhöz, mondá Roda sóhajtva.

— Igen — Adrián kemény szivü némely dolgokban; de nagyon igazságos.

Roda felállott a székéről és az ablakhoz ment. A nagynénje szemei szeretettel kisérték.

— Roda, halgass reám, — mondá szilárd hangon. Minden vagyonomat neked hagytam.

Roda megrettent és hirtelen megfordult; a nénje felemelte a kezét.

— Ne beszélj: hallgass reám. Egy végrendeletet könnyü megsemmisiteni. Ma el kell fogadnod Adriánt, vagy megsemmisitem azt a végrendeletet! Egy ujat csinálok, és minden pénzemet Deringnének hagyom!

— Néném meg akar engem vesztegetni! kiáltá Roda, arcza égett, de a következő pillanatban, halál szinü sápadság boritotta azt. Ott hagyta az ablakot és szembe állott a nénjével.

— Én a saját boldogságodat probálom veled választatni. Roda, én nem értelek téged; de nem akarom megengedni, hogy életednek a legjobb szerencséjét elvesd magadtól.

Roda némán állott előtte. Rettenetes küzdelem dult a szivében. Hirtelen a nénje lábaihoz borult és megfogadta a kezeit.

— Milliczent néni, engedje, hogy elmondjam magának.

De elhallgatott. Az a különös sápadság, mely a szivbántalmak rohamát kisérni szokta, és mely naponta gyakrabban jelent meg, jött a Dering kisasszony arczára.

— Hivd be Stantont! mondá Dering kisasszony fátyolozott hangon.

Roda hirtelen beszólitotta a szobaleányt, és az orvos által rendelt gyogyszereket együtt alkalmazták. Az élet szin lassan jött vissza a Dering kisasszony arczába.

A veszély egy időre elmult. Stanton távozott, Roda leült a nénje mellé és kezét a nénje kezébe tette.

— Meg fogod tenni, a mit tőled kivánok? sugta Dering kisasszony, a leány kezét szoritva. Roda, te jó leszel hozzám és a te jövődre való gondolatomban boldogan engedsz meghalni.

Roda lehajolt hozzá és megcsókolta.

— Ma d. u. válaszolok Adriánnak, — mondá nyájasan.

— Mond meg nekem, hogy mi lesz a válaszod.

— Drága jó néném, engedje, hogy délutánig várakozzam. Most nem mondhatom meg magának.

És Dering kisasszony kénytelen volt ezzel megelégedni.

Adriánt csak a késő délutáni órákban várták. Villásreggeli után Dering kisasszony sétálni küldte Rodát. Midőn a leány a lépcsőn lejött, Deringnét a csarnokban találta.

— Agnes néni, hol van Molly? kérdé nyájasan.

— Künt van az atyjával, volt a Deringné rövid válasza.

Roda keresztül ment a csarnokon az ajtóhoz, de a nénje visszaszólitotta.

— Roda, gyer ide; beszélni akarok veled

Deringné a márvány tüzhely előtt álló nagy faragott tölgyfa széken ült. Ő nagyon halovány volt és komoly és nem rég hullatott könnyek nyoma látszott az arczán. Deringné hideg, kemény tekintettel nézett rá.

— Roda, nézz körül ezen a csarnokon és mond meg, milyen benyomást tesz rád?

Roda körül nézett a csarnokon. A táblázott falak regi czimerekkel voltak boritva, és a legjobb családi képekből volt ott egy vagy kettő.

(Folytatása következik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

folyó óriás mérvü megáradása folytán közvetlen a vizvezeték gyüjő csöve mentén 7—8 méter széleségben a partot elmosta és ma tiszta szüretlen folyóvizet ont a vizezeték. Hosszas vita után, melyek folyamán a szakértő közegek ugyancsak kikaptak zürzavaros, ellentétes véleményeikért, a szakosztályok meghajolva a major előtt egyhangulag és a legsürgősebben ajánlják a közelebb tartandó városi közgyülésnek, hogy a partot a lehető legjobb móddal erősitené meg, miután — minden esetben a jelen vizvezetéki telepre legalább 3—4 évig feltétlen szüksége van a városnak. A telepen levő istáló eltávolitását azonban addig mig, ki nem derül vegyi vizsgálatok alapján és furatások utján hogy a csapadék akadálytalanul beszivárog e a kavics rétegbe, vagy nem? mint idő előtti költséget a város pénzügyeire való tekintettel ma nem ajánlják. A part erősités 14 ezer frtba kerül.

— **A kolozsvári ev. ref.** egyház képviselő testülete tegnap dr. Gidófalvi István főgondnok elnöklete és Szász Domokos püspök jelenlétében gyülést tartott, a melyen az ujonnan megválasztott presbiterium tagjai az esküt letették. Sok fontos ügy letárgyalása után a harmadik templom ünnepélyes alapkő letételének részleteit állapitották meg; — felkérték Herepei Gergely lelkészt alkalmi beszéd megtartására. Az ünnepély rendezésére bizottságot küldtek ki, melynek elnöke Hory Béla, tagjai: Tömösváry Miklós, és Visky László és Szász Lajos. Az ünnepély e hó 13-án d. u. lesz.

— **Az első vizsgák.** A kolozsvári állami polgári leány iskolában mely tudvalőleg a jelen iskolai évben kezdte meg a működését, az első évi záró vizsgálatok e hó 19-én veszik kezdetüket a vallásvizsgálatokkal 21-én lesz az első, 22-én a második és 23-ikán a harmadik osztály vizsgálata minden tantárgyból. A tanévet e hó 24-én d. u. 4 órakor zárják be ünnepélyesen és akkor osztják ki az értesitőket is. A közönség s főleg a érdekelt szülők körében a nagy szükséget pótló uj tanintézet első évi működésének eredménye iránt nagy az érdeklődés, a tanügyi körök is érthető kiváncsisággal tekintenek az első vizsgálat eredménye elé.

— **A kolozsvári** róm. kath. augusteumi óvodában az évzáró vizsgálat Biró Béla apát-kanonok elnöklete alatt a tegnap megtartatott. Az óvodának széles körben ösmert és általánosan becsült tanitónője Ludvig Ilona k. a. ez alkalommal bemutatta mindazt, mit lelkes odaadása, fáradságot nem kimélő pályaszeretete s elismerést érdemlő szakképzettsége, reményteljesen csemetéink szive és elméjébe bepalántoltak. Az egész mondatu feleletekben lefolyt beszéd- és értelmi-gyakorlatokat, a változatos verselések hoszu sorozata, párbeszédek foglalkozás, a gyerekmunkák diszes, csinos kiállitása és a remek kivitelt tornajáték meggyőznek arról, hogy tanitónőnk rászolgai, hanem hivatásszerü munkát teljesitett, melynek jövöben végzéséhez is Isten áldását kérjük. Gratulálunk az igen szép sikerhez.

— **Érettségező kisasszonyok.** Az ev. reformátusok helybeli kollegiumban az idén két kisasszony is tesz érettségi vizsgát. Generzich Margit és Weisz Margit, a kik már szép sikerrel tették le az osztály- és érettségi vizsgákat.

— **Kerékpárosok kirándulása.** A kolozsvári kerékpáros Egylet f. hó 7-én hétfőn délután 3 órakor kirándulást rendez. Találkozási hely: New-York szálloda. Utirány: Kolozsi fürdő.

— **A sétatéri kioszk** ma délután ünnepélyesen megnyilik, mely alkalommal a honvédzenekar fog játazani. Végre a Kolozsvár közönsége egy kellemes nyári kiránduló helyhez jut, a mely szépen és kényelmesen van berendezve, a mennyiben helyiségében fényesen berendezett külön női szalon is van. Urak számára szintén külön hely van berendezve. Ezentul hetenként négyszer lesz katonazene, a menyiben a helyben állomásozó katona zenekarokét a bérlő a rendes séta hangversenyeken kivül még két napra szerződtette. Vasárnaponként fél tizenegy órától 12 óráig szintén sétahangversenyeket rendeznek. Az csak természetes, hogy a helyiség mindennel fel van szerelve, ugy hogy a közönség reggeli, ebéd, ozsonna és vacsorához juthat, még pedig ugyan olyan árban, mint akármely más vendéglőben. A bérlő helyesen cselekszik, ha szolid árakat szab, mert ezáltal inkább megnyeri a közönség pártfogását is. Egy nyári mulatóhelyre ugyancsak szüksége volt kolozvárnak s a közönség bizonyára meglepetéssel fogadja azt a hirt, hogy a bérlő egyszersmind tej, savó és karsbáldi kurára is berendezte a kioszkot.

— **Tizéves találkozó.** Kérjük egykori tanulótársainkat, a kik a Kolozsvári ev. ref. kollégiumban 1887-ben velünk együtt tettek érettségit, hogy megegyezésünkhöz hiven f. é. julius hó 2-án d. u. 5 órakor a ref. kollegium nagytermében baráti találkozásra gyülnek össze. — Kolozsvár, 1897. jun. 4. — N. Fekete Béla, Huberth Iván, Hkovics Samu, dr. Janesó Miklós, Kovács Dezső, Malom Dezső, Tárkányi György.

— **Felhivás.** Mindazon osztálytársak, kik az 1886—1887. tanévben, a kolozsvári róm. kath. főgyimnásiumban tették le az az érettséget, felkéretnek, hogy julius hó 4-én a Központi Szállóban, d. e. 8 órakor megjelenni sziveskedjenek. Erre vonatkozólag minden más intézkedés hatályát veszitette.

— **Köszönet.** Az Emke utján Csia György ny. aljárásbiró, birtokos Kovásznáról a következő adományokat küldte be: a Mátyás-király szobornak 2 frt, a ref. Collegium épületére 2 frt, a siketnéma intézetnek 2 frt. Az öszeg helyére juttatott és fogadja az intézetnek, illetve ügynek köszönetét.

— **Uj doktor.** Veress Endre, dévai áll. főreáliskolai tanárt, kit a miniszter csak nemrég nevezett ki ez állásra, ma avatták fel bölcsészeti tudorrá. A felavatott, mint értesülünk, a nyári szünidőben a M. T. Akadémia megbizásából és költségén ujból Lengyelországba, Krakóba és Varsóba megy, hogy ottani történeti, levéltári kutatásait folytassa, s a hajdani lengyel kir. levéltár magyar emlékeit s kivált a Báthoryakra vonatkozó fontos adalékait majdan történeti irodalmunkban értékesitse. Az uj doktort ismerősei közül számosan üdvözölték, a mihez csatlakozva mi is szerencsét kivánunk neki főleg ez ujabb megbizatásához.

— **A tornaünnepély** iránt országos érdeklődés nyilvánul. Ma Benyowits Lajos albiró az igazságügy miniszteriumban egykori K. A. C. tag, kinek a fővárosban huzamos ideig vivó iskolája volt s ki a nemzetközi milleniumi vivó versenyen kitüntetésekkel mérközött, bejelentette, hogy karddal és törrel fog vivni a torna ünnepélyen. Az athletikai Club több régi tagja szintén jelentkezett a részvételre köztük a klub egykori jegyzője Gidro Gergely ezredorvos is. Az ünnepélyre a jegyeket hétfőtől lehet váltani Schuster Emil és Hirschfeld Sándor főtéri üzletében. A fedett juri pavilonban csak néhány ülőhely lesz eladó 1 frtért, azért sietni kell a váltással. Tribün jegy szintén korlátolt számban 1 frtért kapható. A bizottság az ünnepen küldte szét meghivóit és támogatásra felkéréseit egyesekhez és testületekhez. Kéri az elnök br. Wesselényi Miklós, az ügy minél szélesebb körü támogatását.

— **Katona zene** lesz ma este Nagy Gábor Központi szállodájának kerti helyiségében. A szálloda kerti helyisége az idén előnyös átváltozáson ment keresztül, a menynyiben pompás ponyva sátor van a kert fölé vonva s igy a közönség eső ellen is védve van. A kertben az 51 ik ezred zenekara játszik válogatott darabokat ezentul minden héten kétszer.

— **Eljegyzések.** Bányai Károly kereskedő a Banyai Sámnel és fia társas czégderék tagja eljegyezte Preger Ilonát, Preger Károly birtokos leányát. — Bálint Sándor dr. muzeum őrnagéd pedig Német Teréz kisasszonyt.

— **Köszönet.** Máriaffy Lajos ur néhai b. e. édes atyja Máriaffi Albert nagybirtokos 42. sz., továbbá Stein Gábor ur b. e. emlékü édes atyja Stein János 22. sz. tornavivódai részjegyét a tonavivó — intézet korszerü berendezésére és felszerelésére felajánlván, ajándékát, mely a fiatalság testi nevelése ügyét hathatósan előmozditja, hálás köszönettel nyugtázzuk, megjegyezvén, hogy a szép ajándék az egylet 25 évi történetében és az egylet tornatermében a jövendő számára nyilván fog tartatni. Dr. Wesselényi Miklós a 25 évi ünnep rendező bizottság elnöke, Haller Károly dr. egyleti elnök, Vermes Lajos ünnep r. b. jegyző, Kuszkó István egyleti titkár, pénztárnok.

— **Jámbor Mihály** közkedvelt táncztanitó privát iskolájában iskolai szünidőn az intelligens családok gyermekei részére egy hathétre terjedő táncztanfolyamot nyit; ez helyes intézkedése Jámbornak, amennyiben iskolai szünidőn a gyerekek tanulással elfoglalva nincsenek, továbbá a szülők is megvannak kimélve nem csak a házaknál szokott táncztanitás kellemetlenségeitől, hanem attól is, hogy nem kell a téli estéken hidegben sárban táncziskolába járni.

— **Rendetlenség.** Maros-Décséről irják, hogy az ottani pálya felvigyázó a mostani vizár szerencsétlenséggel szemben ugy viselte magát, hogy a lakósok megakarták verni s csak a községi biró közbejöttének köszönheti, hogy ép bőrrel menekült ki a nép dühe elől. Ezenfelül panaszolnak, hogy az üzletvezetőségtől kérték a mart megerősitését, de hiába, mert nem tettek semmit e tekintetben s annak tulajdonitható, hogy a földek egy része mocsáros tóvá változott. — Felhivják egyuttal a figyelmét az üzletvezetőségnek arra is, hogy a pályán dolgozó napszámosok mit sem dolgoznak a felügyelet enyhesége miatt.

— **Papválasztás.** Az ilyefalvi ref. egyházközség papjául — mint örömmel értesülünk — Szeki Jenöt, a jeles fiatal költöt és jó egyházi szónokot választották meg.

— **A Maros-Ludasi** önkéntes tüzoltóegylet folyó 1897. évi junius hó 20-án a Pap Károly vendéglőjének nyári helyiségében saját alapja javára nyári tánczvigalmatr endez.

Senki se mulassza el kisérletet tenni a világhirü „Maypole Soap“ angol festőszappannal, hogy egy kevés forró vizzel 15 percz alatt megfessen utczai ruhát, nyári toillettet, batiszt, gaze, satin, creton, selyem, bársonykelmét, szalagot, csipkét stb. A festés szintartó, nem fakul, méregmentes, — a szövetet nem rontja, az eljárás oly egyszerü, mint a közönséges mosás, bárhol, a legelegánsabb helyen is eszközölhető, mert semmi piszkot nem hagy és sem a kezet, sem az edényt nem fogja.

— **Szépreményü csemete.** Olasz országban Onegliában mult hó 22-ikén olyan gyilkossági pert tárgyaltak, melyben a válott gyilkos 12 éves volt. A derék ficzkó két testvérét őlte meg azért, hogy a náluk levő egy krajczárt hatalmába keritse. A két áldozat közül az egyik 7 a másik 5 éves volt A tárgyalás nagyon izgalmas volt, mert a hallgatóság roppant fel volt háborodva a vásott ficzkó szemtelen feletetein. Anynyria ment e romlott gyermek vakmerősége, hogy atyját is megölte volna, ha az fiai érdekében közbelép. A biróság a szépreményü csemetét 15 évi börtönre itélte.

— **Celluloid-tollak.** Daczára, hogy a celluloid még ugyszólva uj találmány, máris sok mindenre alkalmazzák és még többre alkalmaznák, ha nem lenne oly rendkivül gyulékony. Most még irótollakat is készitenek belőle, a melyeknek feltalálója Aug. Stiegler. A celluloid-tollaknak előnyei az aluminium- és aczéltollak fölött, hogy lágyak, ruganyosak, a ténta kémiai hatásának ellentállanak, mert nem rozsdásodhatnak és igy rendkivül tartósak, ami a mostani tollakról éppen nem mondható.

— **Törpe lámpák.** A mióta a villamos lámpákat föltalálták, mindinkább sikerül apró, czentiméternyi nagyságu lámpácskákat csinálni, a melyeket különösen az orvosok használnak a test egyes belső részeinek megvilágitására. Az ilyen izzólámpák üvegkörtéje félczentiméter átmérőjü; a szénszál, a mely benne izzik $^5/_{100}$ milliméter vastag és egy harmad czentiméter hosszu. A sulya éppen 320-ad része egy közönséges, tizenhat gyertyafényü lámpában izzó szénszálnak; körülbelüli százmillió darab nyom belőle egy kilogrammot.

— **Elveszett félbankó.** Egy gyerek el vesztette egy ketté szakadt tizes bankónak felét. Megtalálója jutalomban részesül. Czim a kiadóhivatalban.

Rémitgetés?

Azt irtuk egy czikkelyben, hogy Kolozsvár egyik orvostekintélyének nyilatkozata szerint a Kolozsvárt ujabb időben felmerült gyakori tifusz- megbetegedések okai a vizvezeték szennyes vizének élvezetére vezetendők vissza.

Erre a „Kolozsvár“ nekünk rontott egy megbizhatlan tifusz-statistikával s egyszerüen, ránk fogja, hogy mi oknélkül rémitgetjük (?) a közönséget.

És miért csak rémitgetés az, a mit mi konoly veszedelemnek láttunk és látunk ma is?

Hát csak azért, mert a „Kolozsvár“ állitása szerint dr. Fabinyi Rudolf egyetemi tanár vegyelemezte a vezetéki vizet és nem talált benne egyebet — iszapnál. (?)

Tehát abban a vizben, melyet Kolozvár egész közönsége ivási szükségletekre használ épenséggel nincs egyéb kártékony kóranyag mint épen csak az — **iszap.**

Már most álljunk megy kissé ennél az ártalmatlan szónál.

Felkérjük a Kolozsvárt, szedje össze azt a tudományát, melyet az orvosoktól szerzett és mondja meg egész őszintén és Bánffy Dezső haragjára való minden tekintet nélkül, hogy az isszap nem e kóranyagok vegyülete?

És mert nincs semmi reményünk arra, hogy a Kolozsvárral e szakkérdésben egyetértő vélekedésre jussunk, ezennel az orvosi-gárdához intézzük a kérdéseinket.

Igaz e, hogy az iszap nem egyéb, mint különböző kóranyagok és piszkok vegyülete, illetőleg tömegesülése?

Igaz e, hogy az iszappal telitett viz használata káros lehet az egészségre, s főképen bél és tifusz megbetegedések közvetlen oka lehet e?

És, a mint hisszük — a szakemberek mindkét kérdésben nekünk adnak igazat, már most kérdjük a Kolozsvárt: miért okvetlenkedik és mit lelkiismeretlenkedik egy egész város közegészségügyét közvetlen érintő komoly kérdésben és mért fogja ránk, hogy mi csak rémitgetünk, mikor pedig épen csak Kolozsvár első orvosi tekintélyének czáfolatot nem türő nyilatkozata alapján, magunk is felhivtuk a figyelmet arra a nagy veszedelemre, melyet nem mi, hanem első szakemberünk fedezett fel.

Tán a Kolozsvár több és alaposabb szakkismerettel rendelkezik ily kérdésekben, mint Doktor Purjesz Zsigmond, egyetemünknek e méltán hires orvos kitünősége? Hát mi nem vitatkozunk a Kolozsvárral.

A ki oly lelkiismeretlenséggel és oly nyers czinizmussal szolgálja Kolozsvár polgárságának közérdekét és a ki, midőn egy meggdöbbentő veszedelemmel szemben való köteles védelemre hivjuk fel az arra rendelt tényezőket, ránk fogja, hogy mi oknélkül rémitgetünk, nó, hát az ilyen ellenféllel szemben csakugyan le kell tennünk a fegyverünket.

Egy tanácsot azonban mégis adnunk kell ennek a mi lelketlen kollegánkuak, azt t. i. hogy ha már minden áron velünk akar évődni, akkor keressen ki valamely — a közre nézve ártalmatlan kérdést, de a mikor mi hivatásunk komoly teljesitésében a hatóság bünös és könynyelmü mulasztásával, szemben az egész közönséget komolyan fenyegető baj ellen való erélyes védekezésnek a szükségét hangoztatjuk és tehát Kolozsvár polgárságának legféltettebb kincsét az egészségét kivánjuk a hatósági és hivatalos orvosi könynyelmüséggel szemben megvédeni — akkor e nemes és önzetlen szolgálat tételünket egyszerü gyerekes rémitgetésnek tüntetni fel — ez már oly megfeledkezés a sajtó komoly hivatása és a közönséges emberi kötelességekről, a melylyel szemben csak a részvét és a sajnálkozás érzete foglalhat helyet szivünkben és lemondunk minden további vitáról.

A közönséget pedig kérjük: hogy ha kedves az egészsége, — ne igyék közvezetéki vizet.

KÖZGAZDASAG.

„STAR“ Életbiztositó-Társaság, London. Alapittatott 1843-ik évben. A „Star“ 1896-ik évi zárszámlája, mely a társaság 53-ik évi összüzletét foglalja magában, ujólag igazolja, mennyire jogosult azon kiváló bizalom, melyet a tá saság ugy szakkörökben, mint a biztositó nagy közönség körében világszerte élvez. A társaságnak fenálló biztositási állaga és tartalékai óriási mértékben növekedtek, tőkéinek elhelyezése biztonság tekintetében pedig a legszigorubb követelményeknek is megfelel. A „Star“ magyarországi képviselősége, mely működését 1895. év április havában kezdette meg, az első, 1896. deczemberig terjedő és a magyarországi üzletről szóló külön mérlegét is közzétette, mely fényesen tanusitja, hogy a társaság Magyarországon nem csupán erős gyökeret vert, kanem zajos reklamot mellőző vezetősége, a magyarországi üzletet a társaságra nézve — a mi e szakmában vajmi eset — már az első évben jövedelmezővé tudta tenni, a mennyiben 324.889 korvna dijbevétel mellett 22.847 koron nyereséget mutat fel. Az előttünk fekvő 1896-ik évi jelentéséből, mely a társaságnak 1897. márczius 10-én tartott közgyülésén a részvényesek és biztositott felek elé terjesztetett, következő adatokat emeljük ki; Az 1896-ik évben melyek közül 1434 részben visszautasittatott, részben még el nem intéztetett. 6088 kötvény állittatott ki 51,094.835 korona összegről, melyekért 1,975.199 korona bevételeztetett első évi dij fejében. Azonnal kezdődő 35.652 korona életjáradékért 323,430 korona bevételeztetett. Az érvényben levő biztositások összege 390,917. 450 koronára rug. A mérleg-számla a következő adatokat tünteti fel: Vagyon: Jelzálogok 27.763.389, kölcsönök kötvényekre 5,285.714, állampapirok, elsőbbségek és részvények 53,947.310, biztositékok 1,043.187, ingatlanok 1,245.764, telekjáradékok 1,957.628. kölcsönök életjáradékokra 2,857.382, künlevő kamatok 192.711, összegyüjtött kamatok 1,245.764, künlevő dijkövetelések 4,662.749, készpénzben bankoknál 2,096.250, pénztári készlet 138.580, összesen 103,336,398 korona. Teher: Befizetett részvénytőke 125.000, biztositási és életjáradékalap 101,868467, elismert de még ki nem fizetett követelések 1,342,931, összesen 103,336.398 korona. A nyereség- és veszteségszámla adatai: Bevétel; Biztositási alap az év elején 95,168.366, dijbevétel 12. 533,518, bevétel életjáradékokért 323,431, kamatok és osztalékok 3,746.406, illetékek 7694, összesen 112,779,425 korona. Kiadások: Esedékes kötvényekért 6,289.649, visszaváltások 553.262 életjáradékok 375.260, jutalékok 1,457.199, igazgatósági és kezelési költségek 659,898, orvosi tiszteletdijak 140.583, jövedelmi adó 159.396, készpénz-osztalékok a részvényeseknek 6250, dijlevonások osztalék fejében 114.451, biztositási alap 1896. év végén 101,993.167, összesen 111,779.415 korona.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósitásai, és sürgöny-levelei.)

A 16 §.

Budapest, jun. 5.

A bünvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat feletti általános vitában ellenzéki részről még 21 szónok maradt feliratkozva, kik valamennyien igénybe fogják venni szólási jogukat.

A képviselők legnagyobb részt a pünkösdi ünnepekre kerületeikbe mennek, szerdára azonban ismét teljes számmal együtt lesznek, hogy a vitában részt vehessenek. A Kossuthpárti vita rendező-bizottsága szerdán tart ujabb értekezletet.

Az ünnepelt Apponyi.

Budapest jun. 5.

Gróf Apponyi Albertnek, tegnapi nagy szonoki sikereért, az ujságirók fáklyásmenetet akartak rendezni, de mivel Apponyinak elkellett utaznia beteg atyja látogatására elmaradt.

Tegnap midőn a kaszinó étterméből távozott, a tagok felállottak és hosszasan éljenezték.

Tüntetők a német szinészeknek.

Bpest. jun. ő,

A Vigszinházban vendégszerepelt német szinészek tudvalevőleg nem kapták meg fellépti dijaik egy részét, mivel a Keglevich gróf vezetése alatt álló szinházi igazgatóság megtagadta a tüntetések miatt elmaradt felléptekért kialkudott honóráriumot.

Most a tüntetés rendezői mozgalmat inditottak az iránt, hogy összegyüjtsék a német szinészek elmaradt fellépte után járó összeget.

A gyüjtés már is szép eredméuyt ért el s ha a teljes összeg együtt lesz, akkor egy a tüntetés erkölcsi jelentőségét fel tüntető levélben elküldik azt a Burg elzavart müvészeinek. A magyar gavalléria demonstrálására szolgáló mozgalom eszméjét Ugron Gábor penditette meg.

A piros bugyeláris Bécsben.

Bécs, jun. 5.

A Rajmond szinházban tegnap előakarták adni a Pirosbugyeláris czimü népszinmüvet. Az igazgató tüntetéstől tartván, levette a müsorról.

Elfogott gyilkosok.

Budapest, jun. 5.

A Gellérthegyen tegnapelőtt rablógyilkosság történt.

Egy kereskedőt ütöttek agyon.

A tetteseket ma elfogták Fuchs Mátyás és Hegyi Jenő foglalkozásnélküli kereskedősegédek személyében.

Bevallották a gyilkosságot.

Fegyverszünet.

Budapest, jun. 5.

Ma hivatalosan közlik a görögök és törökök között a fegyverszünetre vonatkozó feltételeket.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

A sétatéri kioszk megnyitása.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemü közönséggel, hogy a sétatéren épitett és igen kényelmesen berendezett kioszkot

ma, szombaton junius 5-én délután megnyitottam.

Kapható: reggeli, ebéd és vacsora. Hideg és meleg étkek. Kávé, fagylalt. Kitünő minőségü italok, sör, bor, likörök jutányos árban.

Hetenként négyszer lesz katonazene. Esténként czigány-zenekar játszik.

Gondoskodtam arról is, hogy üzletem legyen berendezve **tej, savó és karlsbadi kurára,** hogy e tekintetben is a nagy közönség szolgálatára lehessek. **Hölgyeknek külön női szalon áll rendelkezésükre.**

A n. é. közönség szives pártfogását tisztelettel kéri

NYISZLI VIKTOR,
bérlő.

Biztositsunk betörés ellen

a Hazai általános biztositó részv. társaság erdélyrészi vezérképviselőségénél Kolozsvárt, a hol előnyös biztositási feltételek mellett ilyen biztositások elfogadtatnak.

A betörés biztositási ágazatra **ügynökök felvétetnek.**

Ugyanitt **tüz, jég** és **baleset** biztositások a legjutányosabb dijak és legméltányosabb feltételek mellett eszközöltetnek.

(1—10)

Eladó a Nagy-Malom-utcza

3. számu házastelek.

Értekezhetni a tulajdonosnál, Főtér 13. Wesselényi-ház.

Czigarettázóknak!

CLUB a legtisztább, a legvékonyabb és mégis a legerősebb **szivarka-papir.**

Teljesen glycerin-mentes. Kapható mindenütt **2, 3** (patent) és **10** kros csomagokban.

Nagybani elárusitás:

Szántó Bertalan és Gusztáv

dohány nagy- és különlegességi árudájukban

KOLOZSVÁRT.

N. B. Ugyanazon papirból készülnek a kedvelt **Clubhüvelyek.**

Véd- és ismertetőjegy: **Cigarettázó szemüveges ur.** (20—40)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

Egy gazdasági ispán

azonnal alkalmazást kap;

465. (1—2) levelek

GAJZÁGÓ TIVADAR-hoz

Bácsba, p. Kolozsvár czimzendők.

BISCHOFF KATALIN

füző-műterme és füző-üzletében

KOLOZSVÁRT, JÓANI-UTCZA 13. SZ.

Megrendelhetők mértékszerinti könnyü, kényelmes, elegáns állásu és **tartós fűzők.**

Raktáron tart nagy választékban: saját készitményü **kész füzőket**, valamint jó minőségü gyári füzőket.

Gummi-betétes fűzők, emlő-fűzők stb.

Továbbá **füző kellékeket** u. m. planchettek, oldalrugók, valódi és utánzott halcsont; selyem és czérna füdző szallagokat stb. a legjobb minőségben.

Különösen ajánlom a valódi **svéd-aczélból** készitett planchetteket, melyek ezidőszerint az elismert legtartósabbak.

Fűzőknek levélbeni megrendelésekhez kéretik a következő utasitás szerint mértéket venni. Ruhán felülmérve: 1) felső bőség a háton és mellen át; 2) derék (öv) bőség; 3) csipő bőség; 4) a leendő füzőhez kivánt előhossza övtől fel és le; 5) a leendő füző magassága honalj alatt; 6) a leendő füzőnek hátmagassága övtől fel.

Mérsékelt árak.

Hálószövetből készitett könnyü, tartós nyári kész füzők **2 frt 50 kr. darabja.** 447. [2—5]

Az „Adria“ kerékpár — a legjobb és legelegánsabb kerékpár!

Az „Adria“ kerékpár — az összes müszaki vivmányok felhasználásával a legkitünőbb angol anyagból van készitve.

Az „Adria“ kerékpár — a hazai gyáripar egyik diadala.

Az „Adria“ kerékpár — már az angolok által birt ázsiai gyarmatokon is hóditett magának piaczot.

Az „Adria“ kerékpár — minden versenyen első dijakat nyer.

Az „Adria“ kerékpár — egyenletesen könnyüjárásu, gyors és biztos.

Az „Adria“ kerékpár — tartósságánál és megbizhatóságánál fogva a legolcsóbb kerékpár.

Az „Adria“ kerékpár — könnyü fizetési feltételek mellett kapható az alulirt vezérképviselőségnél.

Egy évi gyári jótállás. Egy évi ingyen javitás.

Kitünően berendezett mechanicai műhely.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Erdélyrészi vezérképviselőség:

Grósz Frigyes urnál, Kolozsvárt,

466. (1—x) **Főtér 7. sz. Takarékpénztári épület.**

… beszerzési forrás

A legértékesebb és legkedveltebb

Kolozsvárt, Főtér 9. sz. a.,

(a báró Jósika-palotában)

NAGY JÓZSEF

czég alatt (1852. év óta) fennálló

ÉKSZER-ÜZLETBEN,

a mely különös gondot fordit arra, hogy **árul a legjobb minőség** és a **legszolidabb árak** mellett a legkényesebb igényeket is kielégitő **kiváló izléssel** s az időnkénti **ujdonságokra** való figyelemmel legyenek megválasztva, mindennemü

drágakő-, gyöngy-, email-, arany- és ezüst áruk

a **legjutányosabb áron** és **legdusabb választékban** kaphatók.

Kiválóan nagy raktár: gyürük, függők, karékek, hajtük, brossok, melltük és amulettekben, colliek, zsuzsuk, női- és férfi órák, lorgnet, óra- és nyak-lánczokban; továbbá ezüst asztalkészletek, asztaldiszek, evőeszközök, kelyhek és serlegekben, tálczák, kannák, poharak, gyertya-tartók, zsirandolók, ezüst fogantyus séta-pálczák, dohány és szivartárczákban stb. stb.

Elvállal az üzlet és kiváló gonddal teljesit mindennemű — e szakmába vágó — javitásokat.

Teljes értékben megvesz vagy uj áruval **becserél régiségeket**, valamint **ócska arany- és ezüst** tárgyakat és törmelékeket.

Vidéki megrendeléseket — nagyszámu vidéki vevőire való tekintettel — **a legpontosabban teljesit.** 376. [6—20]

Legjutányosabb és legdusabb

Keresztelői, névnapi, jegy- és nászajándékok.

KISS ERNŐ

vaskereskedés, Kolozsvárt, Főtér.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy üzletemet a mai kor követelményeinek megfelelve egész ujonnan berendeztem, nagy raktáromat mindennemü ujdonságokkal kiegészitettem, ugy, hogy szakmámban bármely kényes igényeknek is megfelelhetek.

Nagy raktárt tartok mindennemü **rudvasakban, vasgerenda, vaslemezek, fehér bádog, aczélok, vastengelyek, eke és ekerészletekben,** továbbá **láncz-áruk, vas és rézsodrony,** mindennemü **kovácsolt gép- és sodronyszegek, csavaráruk, rézáruk, faáruk, különféle szerszámok,**

öntött vaskemenczék,

TAKARÉK TŰZHELYEK,

valamint mindennemü

épület- és butorvasalásokban.

Különös figyelmet forditok a **mezei gazdaság** és **kertészetben** megkiv ántató legujabb és legjobbnak elismert **vasekék, kukoriczamorzsolók, vetőgépek, amerikai aczélvillák, aczélásók, kapák, csákányok, kaszák, sarlók és gereblyékre,** melyek a legjobb minőségben nyelezve és kiélesitve is kaphatók; továbbá mindennemü **kerti-fűrészek, kerti-ollók, oltó és szemző kések;** végül felhivom becses figyelmét dus választéku

konyha-berendezési és ház-tartási

czikkeimre, melyek közül ajánlok különféle **vajverő-gépeket,** amerikai **fagylalt-gép, mangorló és ruhafacsaró-gép, ruhafőző gőzfazék, husvágó-gép, kávé és sódarálók, zománczozott öntött vas és lemez edények, valódi nickel edények, vasbutorok, mérlegek, hitelesitett mérők és sulyok** és még sok itt fel nem sorolt hasznos áruczikkeket.

Méhészeti czikkeket; mint kitünő minőségü műlépet, valamint minden ehez tartozó méhészeti tárgyak nagy választékban.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan a legelőnyösebb árakban teljesittetnek.

Kiváló tisztelettel

KISS ERNŐ.

455.[2—10]

MÁRVÁNY, GRÁNIT, SYENIT ÉS ANDESIT SIRKŐ-GYÁR.

Tisztelettel van szerencsénk a nagyérdemü közönség valamint a viszont elárusitók becses figyelmébe ajánlani, hogy

Kül-torda-utcza 12. szám

[TEMETŐ SAROK, SAJÁTHÁZ.]

KŐFARAGÓ TELEPÜNKÖN

Svédországi mély fekete Gránitok, Csehországi sötét szürke Syenitek, fekete Andesyt, Tyroli és Cararrai márvány stb. siremlékköveket faragtatunk és csiszoltatunk.

Mint közvetlen előállitók tehát a legolcsóbb árban árusithatjuk köveinket.

Több mint 400 darab siremlékkő van raktáron.

Kivánatra árjegyzék ingyen és bérmentve.

Felvállalunk minden kőfaragó szakmába vágó munkákat, **bácstoroki és monostori** kőből (saját kőbányák) **durva kő** szállitását is.

BRASSÓBAN FIÓKRAKTÁR!

317 .8—12) Teljes tisztelettel

NAGY TESTVÉREK.

ALKALMI VÉTEL!

Már a második nagy parti áru küldemény érkezett a tavaszi idényre

Legujabb és **legjobb minőségü ripszek,** métere . .	**28** és **30** kr.
Legelegánsabb kivitelü finom ripsz pikék „ .	**30, 33** és **35** „
Egész finom atlasz szatenok, métere	**34** krtól feljebb.
Beszövött batisztok és cretonok, (egész uj!) métere	**30** krajczár.
Mosható Cretonok és **szőttesek,** métere . .	**18** krtól **30** krig.
Legujabb női ruhaszövetek métere	**35** krtól **3 frtig.**
Csinos kivitelü nap és esőernyők	**1 frttól 8 forintig.**

Vásznak, Sifonok, ágy-garniturok-, szőnyegek, béllésnemüek, harisnyák stb.

Mindezekből óriási választék.

Maradékok vételáron alul. **Novák Albert,**

Vidékre minták bérmentve. **(Hid-utcza, Ferenczy-palota.)**

401. (8—*)

Hirdetés!

2226 □ láb tölgyfa svartni,

vagy 10 m: m: vastag lemez

összesen 161 darabban,

jó fajtáju, s minőségü

ősi havas erdőből

10 évi vágás

ELADÓ.

463. (1—3)

Hol? a kiadó hivatalban tudható meg.

Olcsó bevásárlási forrás

a

FRANK KISS JÁNOS FIAI

ÜVEG ÉS PORCZELLÁN KERESKEDÉSÉBEN

Kolozsvárt, főtér 33. sz.

Az üzlet teljes feloszlatása miatt

mélyen leszállitott árak!

Étkező készletek	5 frt 20	krtól	kezdve	feljebb
Kávés készletek	2 frt 80	„	„	„
Fekete kávés készletek . .	1 frt 90	„	„	„
Mosdó készletek	2 frt 40	„	„	„
Liqueur készletek	80	„	„	„
csigával ellátott függőlámpák	3 frt 30	„	„	„
Fekete kávés csészék . .	6	„	„	„
Kávés csészék	14	„	„	„
Theás csészék	15	„	„	„
Virágtartók	15	„	„	„
Arczképkeretek	10	„	„	„

és minden itt elő nem sorolt tárgy, valamint a képkeretezések is ily arányban leszállitott árakon számittatnak!

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Tisztelettel

464 [1—x] **Frank Kiss János fiai.**

ELŐPATAK

GYÓGYFÜRDŐN,

melynek több kiállitáson kitüntetett gyógy-vize Európa legjelesebb bálnelogusai által a világ legelső égvényes, vasas savanyuvizének jelentetett ki:

az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségekben bizonyultak be biztos hatásuaknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorégés s a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor és bélzsábában, altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben, rásztkór és kedélykórban, máj és lépdaganatokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, a pozsgerj s váltólázakból származott lépdagoknál, fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hészám zavarokban, s különösen vérszegénységi állapotokban, a vesék és hugyhólyag hurutos bántalmaiban kezdődő hugy- és fövénykő-lerakodás a hugykőképződéseknél, a méh idült tömüléseinél, daganiál, fehérfolyás, a nemi részek gyengeségeiben, angol kórban, köszvény- és csuzbajokban.

Az ásványviz használatával kapcsolatosan ujonnan berendezett **meleg- és hideg ásványviz-fürdők, friss kecske-tej, hidegviz gyógymód, massage, svéd-tornászat** áll az azt igénylők rendelkezésére.

Van **orvos, gyógytár, távirda, posta. 600 szoba** áll a közönség rendelkezésére napi ár **60** krtól fennebb. — A szobák árai **május 15-től julius 1-ig** és **augusztus 15-től szeptember 15-ig 30%-kal olcsóbbak.** Az éttermekben **nagyon jutányosan étkezhetni.**

Szórakozásul vannak **parkok, erdei sétányok, olvasó, zongora- és társalgó termek, tornászat, csolnakázó tó, szinház, hangversenyek, bálok s kirándulások;** ugyszintén egy elsőrangu **czigány-zenekar.**

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen lakásban és gyógydij-mentességben részesülnek.

A bármily irányból jövő gyógyvendégek a **földvári** vasut állomáson szállanak ki, honnan 1 óra távolságra eső Előpatakra magán- és társas kocsik szállitják a gyógyvendégeket; társas kocsin, ha csak egy személy jelentkezik **2** frt; több személynél személyenként **1** frt **30** kr. fizetendő. Egy magán-kocsi dija **3** forint. Ezen kocsikra jegyek a földvári állomásfőnöknél válthatók.

Minden megkeresésre utasitást és felvilágositást készséggel ad

Előpatak, 1897. május hó.

A FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

462. 1—20.

Nyomatott Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvártt, Belközép-utcza 33. szám alatt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Dr. Bálint Gábor nézete az „Esperanto“ nyelvről.

A mióta az „Ellenzék“ május 21 diki tárczája megjelent, többen kérdezgetik tőlem, hogy mi az én nézetem az Esperanto nevű világnyelvről. A személyesen kérdezőknek röviden azt szoktam felelni, hogyha rossz véleménynyel volnék az iránt, hát bizony ama tárcza czikk létre sem jött volna, mert az ama fél órás privát előadásom következménye, a melyet 14 nyelvész tanitványomnak tartottam az Esperanto nyelvről.

A többi kérdezősködőknek sietek az igen t. szerkesztő ur engedelméből ugyanazon lap hasábjain a következőkben válaszolni. Természetesen a világnyelv eszméjét megpenditő, fölujitó s annak lehetőségében hivő nagy szellemek elősorolását nem ismétlem s csak azt jegyzem meg, hogy a világnyelvet nem ugy kell értenünk, mint a ma létező 2000-nél több nemzeti nyelv egyedüli helyettesitőjét, hanem, mint olyan eszközt, a mely a nemzetek egymással való érintkezését megkönnyiteni van hivatva.

Az a szerencse, hogy az összes emberiség minden egyede egymást megértse azonos nyelvet beszélve, csak ezredévek után következhetik be, a mikor az embert butitani, ámitani szigoruan tiltva lesz. Persze mindez lehetetlen, sőt káros dolog azok szerint, a kik az egykori gyorsfutárok és szekeresek álláspontján vannak. Csakhogy a távirda és vasut szerkesztői nem kértek tanácsot azoktól, a mint hogy a kormányozható léghajó kitalálásán dolgozók sem kérnek tanácsot a vasuti igazgatóságoktól. Az Esperanto nyelv nem is nevezi magát egyenesen universala vagy tutmonda-nak, hanem leginkább internacia-nak, nemzetközinek.

Körülbelül 10—11 éve, hogy Syria egy alatt egyik német barátom által megismerkedtem a Bodentó partján egy német plebánus által jobbára elrontott angol szókból szerkesztett uj nyelvvel, a mely egyenesen „Világnyelv“ (Vol-a-pük = ángol World-speak) nevével akart imponálni. Azon időtájt a volapük szerzője már kinevezte volt a világnyelv számára nem az apostolokat, hanem a Volapük-akadémia tagjait s már már járt a Volapük-bled nevü ujság is; de a felhő stb. közönséges tárgy megnevezésére még nem volt szó gyártva. Meg is hökkent volapük-akadémista barátom, midőn figyelmeztettem nemcsak eme hiányokra, hanem több ellenmondásra s arra, hogy egy világ, vagy nemzetközi nyelvben nem lehet semmiféle idiotizmusnak helye. Már pedig a Volapük tele volt a német olyan sajátságaival, a melyek a nem német logikáju népekre nézve érthetetlenek. Volapük akadémista barátomnak nem mondottam, mert láttam mily hévvel ragaszkodott a volapükhöz, hanem igen másoknak, hogy a makacs plebánus müve lehetne egy uj közös német nyelv a sok, egymástól távol alló nyelvjárás és a megtanulhatatlan irodalmi nyelv helyett. De már világnyelvnek complicált és logikátlansága miatt aligha beválik.

Két évvel később a sors a világ azon városába vitt, a mely szegénysége mellett is aránylag több elégedettséget, több igazi hazafiságot, több valódi humanus érzelmet tartalmazott, legalább akkor, mint a világ legnagyobb városai. Az európai brutalitás miatt ma bizonyosan csak szorongatott kebleket rejtő Athén városában hallottam legelőször a dr. Zamenhof, orosz orvos által szerkesztett nemzetközi nyelvről (lingvo internacia), a melyet ma röviden Esper-ant-o (reménylő) névvel neveznek azért, mert emlitett orvostudor dr. Esperanto álnév alatt adta ki művét. Én egy olyan német embernek a nyilatkozata által vettem tudomást az Esperanto nyelvről, a ki előbb maga is buzgó Volapükista volt, de a ki a 16 iczipiczi, szabályu Esperanto nyelv megjelenése után azonnal hátat forditott a Volapüknek azért, mert az, noha már akadémistákkal rendelkezett, olyan volt, mint az idétlen született, ezer bajban nyavalygott: mig az Esperanto nyelv ugy jelent meg, mint Minerva istennő atyja fejéből. Négy tenyérni nyomtatott lapon elfér az Esperanto nyelvnek grammatikája és gyökszótára.

Nekem akkor nem volt időn arra, hogy az Esperantoval foglalkozzam, de egy Kolozsvárra irt levelemben, egy csak névből ismert urat fölkértem volt, hogy ha lehet, hivnj fel a müvelt magyar ember figyelmét az uj világnyelvre. Hiszen senkinek sincs nagyobb szüksége egy olyan nyelvre, a melyen minden országban megértetheti magát, mint a magyar embernek, a ki hazáján kivül épen olyan árva, mint a csak kabardul tudó kaukázusi rokona.

A sok szabályu és még több kivételü holt latin nyelv már rég nem azon nyelv, a melylyel az egész világon, sőt némely kocsis szerént még a megáradt folyón is átmehetni.

Azóta kilencz év mult el s e kilencz év alatt én részemről az Esperanto világ, vagy nemzetközi nyelvről egy kukkot sem hallottam ez évi husvét első napjáig. Ekkor láttam egyik collegámnál a Revue das Revues czimü párizsi folyóiratban az Esperanto nyelvet első helyen ismertetve az Indépendace Belge főszerkesztője, a Békeliga egyik előkelő tagja G. Moch által, a ki Esperanto nyelven irt levelei egyikében a mult évi Budapesten tartott békekongressus alkalmából fővárosunkról s a magyar vendégszeretetről elragadtatva szól.

Abból, hogy kilencz év alatt a Esperantóról semmit sem lehetett itt nálunk hallani, azt lehetne következtetni, hogy az Esperanto még a vonagló, vagy talán már ki is mult Volapüknél is élhetetlenebb valami. Azonban nem az Esperanto nyelv semmisége az ok, hanem az, hogy mi ugy vagyunk, mint a róka vagy a morga lyukában. Csak arról van tudomásunk, a mi a lyuk száda közelében történik; a lyukszádánál pedig leginkább bőrünkről, de nem előnyünkről van szó. Minek adni tudtára a magyar embernek, hogy a 8 éven át kinosan deklinált latin és német nyelvnek azt a gyakorlati hasznát láthatja a dr. Zamenhof logikus kombinációjával, hogy az iskolában valahogy megragadt latin, német, görög, és a közbeszédből ismert olasz, franczia és angol szókból olyan levelet állithat össze, a melylyel ismeretségbe léphet haladni kivánó embertársával Grönlandtól Brazilia déli határáig, Laplandtól Caplandig és Szibéria közepétől Amerika nyugati határáig?!

Minek adni értésére a magyar embernek, hogy milliomod rész fáradsággal olvashatja Homer, Byron, Göthe, Shakespeare, Heine, Puskin, Lermontow stb jelesek eszméit, zengzetesebb nyelven, mint akár a kést nyelt német, akár a szájában galuskát tartó angol sógornak a nyelvén, akar a dunnyogó szeszélyes franczia nyelven, nem is emlitve a szlávok szanszkritszerüen hangzó, de idegen fülnek sehogy sem kellemes vir-vartyogó nehéz nyelvét?! Pedig egy neutralis, logikán alapuló, könnyü nyelv, mint a minő az Esperanto, megszabaditaná legalább a nemnyelvész müvelt közönséget attól, hogy az idáig leginkább elterjedt angol, franczia és német nyelvvel kinlódjék. Mert, hogy akár melyik idegen nyelvet csak kinnal s igy is csak körülbelül lehet megtanulni, azt csak olyan felületes parlirozók tagadhatják, a kik azt biszik, hogy a nyelv azon pár tuczat frázisból ált, a melyet szajkó módra betanultak. Őszinte ember még azt sem mondhatja, hogy saját nyelvét tökéletesen tudja; mert a természetes nyelvek, ugy a holt, mint az előnyelvek legnagyobb alkatrésze csupa szeszély, merő logikátlanság, mint a női és férfi divat. Az Esperanto nyelv alaptétele a logika, a szigoru szabályszerüség, minden kivétel nélkül.

Tizenhat rövid, kivétel nélküli szabály, a latin, görög, német nyelvből ismert 32 képző szótag s csaknem ugyan annyi jobbára latin praepositio képezi a nyelvtant és szóképzést. A szó kincs áll főkép a latin nyelv olyan tőszavaiból, a melyek nem több értelmüek; a többértelmü latin szók helyett franczia, német vagy angol szók szerepelnek kiejtés szerint irva, 28 jól meghatározott értékü betüvel.

A félóra alatt megtanulható nyelvtan segitségével a latin san (sanus, a, um, egészséges) alapszóból kiki egész könnyen képezhet 50—55 olyan rövid és meghatározott szót, a minőket arasz hosszu, alig kiejthető görög-latin összetételekkel is alig képezhetni.

Én május 9-én kaptam a békeliga fent emlitett tagjának Esperanto nyelven irt első levelét, a melyet azonnal megértettem a szótár nélkül, a 16 szabályt a kirándulás alatt néztem át és másnap válaszoltam Esperanto nyelven s azt hiszem kevesebb hibával, mint az általam ismert és beszélt 14 nyelv legtöbbjén irandott levelemben kapni lehetne. A főbb hibák a franczia és angol nyelvből megtanult idiotizmusok beleviteléből állottak, de már a 3-dik napon a szerzőhöz irt levelem hibátlannak találták, pedig a kabard szótár elemezése igen kevés időt hagyott az Esperanto tanulmányozására. Éppen ezért is kellett a magyar-esperanto nyeltvan és szótár megirását, a melyre Párizsból kértek föl, nyelvész tanitványaimara bizni. Mert hogy magyar-esperanto tankönyvet irni kell, az bizonyos. Mégis csak szégyen volna, hogy az európai nemzetek között mi legyünk azok, a kik német, franczia va y angol nyelven tanuljuk meg azt a nyelvet, a melyre oláh, bulgár, ó-héber sőt még észt nyelven is van nyelvtan. Csak nem vagyunk talán az ember mészárlásnál semmi egyébre nem való, elbutitott Törökkel együtt Azsiába valók, a mint ellenségeink hiszik!

Még csak azt kell megemlitenem, hogy az emberi nem müveltebb részének békés egyesülésére nézve jó jelnek látom, hogy az orási orosz birodalom számos városában Esperanto estélyeket rendeznek, a melyeken Esperanto nyelven dalolnak, szavalnak, szindarabokat adnak elő. A krimi tatár Girajkhanok utódai Esperanto nyelvre novellákat forditanak. Az idén Stokholmban összejövő irodalmi congresszuson az Esperanto nyelven is fognak beszélni, a mit többen meg fognak érteni, mint akármelyik nemzeti nyelven tartott beszédet.

Hasonló kép a jövő évi Moszkvában tartandó orvosi congresszuson is értekezhetni Esperanto nyelven, e melynek ügye a békeligánál is ezek bizottságához van utalva. A béke-liga egyik párizsi lapjában egy hires geologus Esperanto nyelven irja czikkeit. Franczia országban G. Moch, de Beaufront, R. Lemaire és mások müködésének sikerült a volapük által discreditalt eszmének igen számos hiveket megnyerni. Az Esperanto nyelv havi folyóiratában 20 fiatal franczia nő keres külföldi levelezőtársnőt Esperanto nyelven.

E sorokat azon nézetnyilvánitással zárom, hogy az Esperanto ügynek legnagyobb szolgálatot tehetnek gymnasiumi tanáraink közül a latin, német vagy magyar nyelvtanárok az által, hogy egy pár privát óra alatt megismertetnék ez Esperanto nyelvet a 7. és 8-adik osztályu tanulókkal, a kik szükségből ezután annak több hasznát vehetnék, mint sok egyéb állitólagosan észfejlesztő theoriának.

* * *

Dr. Bálint Gábor nagyhirü nyelvészünk s a kolozsvári egyetemen a turáni nyelvészet tanárának ezen fölötte érdekes nyilatkozata után, érdekesnek tartjuk még fölemliteni azt is, hogy mióta Barabás Ábel munkatársunk „Esperanto“ cimü czikke megjelent, szerkesztőségünkbe tömegesen érkezne kaz ország minden részéből a levelek, melyekben kérdezősködnek, hogy miként lehet a nyelvet megtanulni. Munkatársunk azóta egyebet sem tesz, csak a kérdezősködőknek válaszol.

Ezen nagy érdeklődés vezette dr. Bálint Gábort arra az eszmére, hogy egy magyar tankönyvre van szükség. Egyidejüleg mindenkivel, ki a rendkivül hasznos nyelv iránt iránt érdeklődik, tudatjuk, hogy a magyar „Esperanto“ nyelvtan közelebbről meg fog jelenni s igy mindenkinek lesz alkalma könnyen megismerkedni a nyelvvel. Minden ez ügyre vonatkozó kérdezősködésekre levélbélyeg melléklése után ezután is ad felvilágositást munkatársunk.

A közönség kivánja.

Irta: **Bartha Miklós.**

Valahányszor a magyar szinpadokon hurkot kötnek a szegény jó izlés és a még szegényebb erkölcs nyakára — és valahányszor egy iró, akár mint bellettista, akár mint zsurnalista megsikamlik és egész sulyával rá esik, megint csak a jó izlésre és az erkölcsre: mindannyiszor szinház és iró abban keresik védelmüket, hogy igy kivánja a közönség. Talán nem lesz ártalmára sem a szinháznak, sem az irónak, sem a közönségnek, ha ezt a kérdést legalább egy rövid csevegés alakjában megszellőztetem.

A közönség olyan a politikában, a milyennek vezérei nevelik. Nem általánosságban szólok, hanem csak magunkról. Tudom, hogy a nagy nemzeteknek kiforrott közérzületük van, hol a vezér és a katonaság szelleme kölcsönhatást gyakorolnak egymásra. De nálunk ma még olyan az ország értelmiségének képe, a milyent rányomott egyikmásik vezéregyéniség. Mintha csak viaszból volnánk.

Mikor Széchenyi kezelte a bélyegző vasat, mindenki közgazdasági reformokról beszélt. Mikor a Kossuth tüze kezdett ragyogni, leolvadt a viaszapról a Lánczhid, a Vaskapu a társadalmi társulás képe s világokat ujraalkotó nagy eszmék vésődtek reá. Később az osztrák hohérbárd lemetszette a viaszról e dicső betüket s a simán maradt lapon megjelenik a Deák Ferencz képe a kiegyezés olajágával kezében.

Hát ugyan észrevette-e a nemzet, hogy ez a békegaly a történelmi törzs legbecsesebb részéből van kitörve s hogy a törés helyén seb marad, melyen a legnemesebb életnedveink szivárognak el? Nem vette észre, hanem vakon bizott és kritika nélkül ment azon az uton, melyet a békeág hulló levelei megjelöltek. Nos? Nos, ma a Bánffy képét viseljük — stilben, szónoklatban, izlésben, erkölcsben és — meddőségben.

Nincsen ez másként az irodalomban sem. Igényeinket, izlésünket ahhoz szabjuk a mit adnak. Mivel pedig lim-lomot kinálnak, a könyvpiacz minden zugában, tehát azt vesszük meg.

Körülbelül 28 éve lehet annak, mikor a kolozsvári kollegium ifjusága élénk tüzzel demonstrált — gondolom — a Szép Heléna előadása ellen. A gyermekiesen romralatlan kedély: az izlése elfajzását, a szinházi templom megfertőztetését, az irodalmi erkölcsök vereségét látta az operett-szöveg léhaságában és ledérségében.

Az események rohamosan adtak igazat a gyermekkedély proféta ösztönének. A szinpad deszkái sikamlós parketté alakultak azóta, hol első sorban a komoly konczepczió, azután az izlés tisztasága s végre a nemzeties irány vágta magát hanyatt. Már ott vagyunk, hogy némely szinházi előadás és az orfeumok között csak annyi külömbség van, hogy az utóbbiban jobban tudják a szerepeket, s a közönségnek nagyobb a kényelme, mert sörözik, vacsorál és dohányoz.

Mindezt nagy hiba a közönségre fogni.

A közönségnek szüksége van egy könyvre, a mit olvasson; egy szinházra, hol az estét eltöltse.

Nem tehet arról, ha könyvalakban sulykot ad neki az irodalom, hogy gyermekkorának minden eszmény-alakját agyonverje vele és nem tehet arról, ha a szinpadról feléje áramló párázat telve van a ledérség, a házasságtörés, a költői mezbe burkolt prostituczió, az ügyesség által védett szédelgés és egyéb finom bünök baczilusaival. Inger a testnek, métely a léleknek.

A divatot nem a ruha viselő közönség csinálja és változtatja, hanem a ruha készitő közönség. És terjesztik a boltok „Párisból hoztam“; ez most a legdivatosabb „façon“. Igy beszél hozzánk a boltos. És mi hatravakra vásároljuk akár szük, akár bő, akár lapos, akár harangalaku.

Az irodalomban a ruhakészitő, az iró, a bolt: a szinház. Nopcsa báró külföldi raktárt tartott. Már pedig Nopcsa a szinházak Bánffy Dezsője volt. Azt cselekedte, a mi neki tetszett és minden ugy volt jól, a hogy ő cselekedte. Ő volt a legrenomirtabb raktáros. A közönség oda volt kapva, mint Monaszterlihez. A mi nem az ő boltjából került ki, az nem volt chik. Senki sem akarta észrevenni, hogy azok az idegenből hozott bő ujjak, halcsontok, steklik, sleppek, csipkék mind csak arra valók voltak, hogy a tartalmas és komoly müvészet valódi formáit eltakarják.

Hát persze, hogy szabók lettünk és boltosok irodalmastól. Szabóknak és boltosoknak nincsen egyéb gondjuk, mint kelendőséget szerezni czikkeiknek. Fölkutatják a közönség gyöngéit, tékozló emberek hajlamait, hiu piperkőczök vágyait s az emberi természetet a legérzékenyebb oldalról támadják meg. És vesszük a portékát halomszámra. Ki tagadná, hogy vannak részeges emberek, vannak ledér hajlamok, vannak szédülőben levő erkölcsök. És mit csinál az irodalom? Tetszetős akar lenni, hogy kalmárkodó tevékenységében jobb üzletet csinálhasson. A részegesnek bort, a ledér hajlamunak operettet, a szédülőben levő erkölcsnek, modern franczia drámát nyujt, hogy az egyiknek kielégitse hajlamát, a másiknak igazolást adjon az édes bünre.

Hogyne volna mindez kelendő? A nem bünhődő, csábitás; a nem bünhődő házasságtörő, a nem bünhődő szédelgő, a nem bünhődő prostituta — mindez fölmentés és igazolás az élet elvetemültjei számára.

Az „élet!“

Igen ez az a szó, mely az irodalom vétkeit olyan alaposan födözi. „Igy van az életben is. Ilyen az élet.“ Hát igaz; ilyen az élet. Én már olyan darabot is láttam, melynek fordulópontját az el nem titkolható szülési fájdalmak képezik. Ilyen az élet. Csakhogy ne beszéljünk akkor müvészetről, hanem beszéljünk a közönséges másolás kalmárkodó műhelyéről. Ne beszéljünk festészetről, hanem panorámáról; ne beszéljünk szárnyakról, hanem emelő rudakról.

Ne tessék megijedni. Nem czélom sem az egyik, sem a másik irodalmi iskola mellett kardot rántani. Én mindkettőt jogosultnak tartom illő határok között. A tulon-tul való eszményitést épen ugy nem fogadja be természetem, mint a tulon-tul való realizmust. Amaz a valószinütlenségek németeskedő hóbortjáig vezet, emez a Zola-majmok ronda ketreczébe. Én nem tudnék megélni sem az éterben, sem a pocsolyában. Nekem nem kell sem az angyalok, sem az állatok társasága.

Nekem ember kell.

Ember, a kinek teste-lelke van. Én is életet akarok tehát látni a szinpadon; életet a maga eszményitett szépségében és rutságában; életet a maga eszményitett küzdelmeiben; életet a maga eszményitett bonyodalmaival, összeütközéseivel, katasztrófáival és kibontakozásával. Látni akarom a bünhődő bünt, a megjutalmazott erényt, a diadalmas erkölcsöt, aglorifikált hazafiságot, a becsület védelmét, a hüség kitartását, a lekaczagott hiuságot, a megutált fösvénységet, a megbukott cselszövényt, a viszonyok akadályait, az erény hatalmát a logikai kényszerüséget és a jellem hármoniáját gondolatban és cselekvésben.

Ezt kapjuk-e manapság a szinpadtól?

Nem.

Ki a hibás?

Az irók, a kiadók, a szinház, a kritika?

Külön-külön talán egyik sem. Együttvéve — valamennyi.

Valamennyinek a kalmárkodó szelleme. Irók, kiadók és kritika azt lesik, hogy mi tetszik a közönségnek? Az iró olvasót, a kiadó vevőt, a szinház nézőt keres; a birálat pedig arra törekszik, hogy a közönség izlését tolmácsolja.

Ám a közönség nem tökéletes emberekből, sőt nem is eszményitett emberekből áll. Kártyázunk, pipázunk, koczintgatunk, szeretőt tartunk, lefőzzük egymást, pörlekedünk, erőszakoskodunk — szóval: bünbe fogantatánk. Inkább szeretünk mulatni, mint leczkét hallgatni. A szép pongyola kellemes látvány; a selyem harisnya még kellemesebb. A szerelmes aperçu-k jobban mullattatnak, mint a zsinóros darab hazafias dikcziói, a sikamlós szójáték inkább ingerel, mint a tragédia igaz szenvedélye; a könnyü társalgás nem fárasztja ugy a figyelmet, mint a Hamlet okoskodásai.

Igy van ez és nem másképpen.

Már most, ha irónak, kiadónak szinháznak és krtitikusnak nincsenek „nagy tettekre vivó gerjedelmei“ és valamenyi el kezd kalmárkodni és egyik sem ügyel egyébre, mint a, „nagy a müveletlen és félmüvelt és csak kis részeben müvelt közönségre — mely, mint mondám „bün, ben fogantaték“; no akkor „ott vagyunk, a hova jutottunk . . . a Pompadour-levegőben.

A magyar közönség még mindig olyan, a milyennek nevelik. Kazinczy idejében minden müvelt ember megpróbálkozott egy latin, vagy görög disztichon leforditásával. Még Kossuth, is a ki pedig soha sem irt verset — s ezt az öreg ur mindig megjegyezte — valahányszor valaki irályának zengzetességét szóba hozta — mint nekem kedélyesen elbeszélte, kora ifjuságában panaszolni hallván Kazinczyt a thermopilei emléksorok forditási nehézségei fölött: napokig töprenkedett rajta s végre álmában leforditotta a hires versszakot.

Bajza idejében nem volt müvelt ember, a ki ne olvasta volna az Athenaeumot s a közönség izlése olyanná lett, a minővé nagyjai alkották. Az irók müvelték, szántották, boronáltak, érlelték és termékenyitették a közönség kedélyének szántóföldjét, csiráztatták az eszmét, s ekként előkészitői lettek az elkövetkezett nagy időnek. Igy volt ez másutt is. A deutsche Einheitot a Jungdeutschland s a nagy foradalmat a 17 és 18-ik század franczia bölcselői és encziklopédistái készitették elé. Ki merné állitani, hogy akár Franczia-ország, akár Németország irodalma a publikum tetszését hajhászta s gyengéihez alkalmazkodott volna?

Századunk eleje telve van reakczionárius gőzökkel. A szentszövetség bécsi szele fujdogál a politikában s Coblenczbe menekült vén divathölgyek sápkoros izlése érvényesül a közfelfogásban. Még nálunk is,

Feszes, kimért és izetlen minden, a mi abból a korból ránk maradt. Végletekig vitt illemszabályok, természetellenes leküzdése minden őszinteségnek; a nemzeties irány teljes levedlése; az egészséges és egyszerü légáramlatnak, mint póriasnak, finyáskodó kerülése; udvaronczi erkölcsök hajhászása és kimerült vágyódás a szibarita élet puhasága után. Ilyen volt az izlés, a szokás, az erkölcs.

Már most gondoljuk meg, hogy mi történik az ilyen nemzettel, ha Berzsenyi nem irja meg, hogy „Romlásnak indult“, ha Garay balladái nem frissitik fel a magyar történelem hőseit, ha Vörösmartinak nincsen „Szózat“-a és Kölcseynek „Himnusz“-a, ha egymásután nem hull a publikum ölébe Zalán futásának, Cserhalomnak, Mohácsnak, a drámák, hősköltemények, regények, ódák és dalok seregének oly sok drága gyöngye? Mi történik?

Hát csak az, hogy a 48-iki vihar nem a Kossuth edzett nemzetét találja itt — ajkán dallal, kezében fegyverrel, lelkében hazafiassággal; hanem a Metternich megpuhitott s a Ferencz császár lánczrafüzött csöcselékét, mely hivatalok után futva, abban keresi életének czélját, hogy rongytarisznyáját megtöltögesse a bécsi asztalról lesöpört hulladékkal.

Ob, a nemzeti ujjászületés vezérei nem alkalmazkodtak a közönség gyengeségéhez, hanem gyógyitgatták azt. Nem fehérsipkás szakácsok voltak, kik az inyenczek gusztusát keresik, hanem öntudatos kertészek, kezükben tartva a termékenyitő eszmék öntöző hol „latin nyelv már rég nem azon nyelv, a

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Nem a közönség kényszeritette őket, hogy ugy irjanak, a miként irtak, hanem lelkünknek komoly meggyőződése. De mivel ugy irtak: olyan lett, a nemzet is, mint az irodalom. Nemes, hazafias, önfeláldozó és becsületes.

Hát ne takargassák irók és szinházak saját hibáikat azzal, hogy a közönség igy meg ugy akarja, Az irodalom nem czölönk, melyet a közönség hurczoljon magával, mint egy divathölgy az uszályt, porban, sárban, piszokban. Az irodalom szövétnek, mely elől jár, hogy megvilágitsa a nemzet utját. Csak akkor nem világit, ha kezelői kioltották a lángot a kalmárkodás pocsolyájában.

A közönség mindig szivesen követte azokat, kiket vezérnek elismert. Kazinczy Ferencz klasszikus irányt követett. A nemzet utána ment. Vörösmarty klasszikus formákat magyar anyaggal: a nemzet utánna ment. Petőfi magyar formát magyar anyaggal: a nemzet utána ment. Kemény Zsigmond lélektani rajzokat irt: szivesen olvasták; Jósika a romántika érzelgős és homályos váraiba, kaszamátáiba, lovagjátékaiba vezetett el: követtük.

Most adnak nekünk „Kisasszony feleség"-et, „Hűtelen"-t, „Nászut"-at, „Csalj meg édes"-t és ezzel táplálkozunk.

„Igy kivánja a közönség".

Ázsiában, a hol még nagyon olcsó az ember, arra is külön cselédeket tart az ur, hogy legyen, a ki őt legyezze és csiklandozza. Szabad-e a közönséget ilyen ázsiai urnak s az irodalmat és szinházat ilyen ázsiai cselédnek nézetni?

Miként gyógyuljon ki a közönség a festőművészetben az ölfarbendrukbó!, a szinművészetben, a czombkultuszból, a hirlápoknál azoknak a hasáboknak és kolumnáknak az ápolásából, melyek fegyház módjára a bünesetek tömegét tartalmazzák, de nem javitás, hanem a szenzáczió szempontjából, — mikor gyógyuljon ki a közönség mindebből és még sok egyébből, ha szinház és irodalom valóságos üzérkedést folytatnak a fertőző anyagok terjesztésével?

Hanem hát manapság fontosabb az állapot, mint az álláspont. Iróság és szinészkedés az ujjászületés korszakában nem professzió volt, hanem misszó. Igényeiket kiegitette az az csodálatos öntudat, mely a szellem minden napszámosát eltölti, mikor gondolatait fogamzani, terjedni, nőni látja.

Nem tudom, mit érez a hadvezér egy győzelmes csata után; vagy a fejedelem, mikor trónusa zsámolyához borul a hódolat; vagy a fősvény, midőn nagy arányokban látja nőni kincseit; de vannak homályos sejtelmeim annak a visszhangnak csábitó zenéjéről, midőn az elröpitett eszme a közvélemény sziklafaláról visszaverődik. E pillanat gyönyöre — ugy hiszem — még akkor sem drága, ha hosszu évek nélkülözéseivel és küzdelmeivel van megvásárolva.

De hányan keresik ma már a pillanatnak ezt a gyönyörét?

Nem az éhezést és a rongyot óhajtom én uralomra juttatni az irodalomban és a szinházban. De szeretném az üzérkedést csökkenteni. A templom nem arra való, hogy sátrat üsünk benne. Ha a nemzeti munkásság terén észlelnünk kell, hogy „minden szabad", ha egyénileg sikerre vezet: legalább itt legyünk kényesebbek s ne fussunk olyan pénz után, a melynek szaga van. És ne fogjuk rá futás közben a szegény közönségre, hogy ő kivánja igy.

Kurucz-nóták olvasásakor.

Csak egy dalt még, csak egy nótát!
Sohse forgasd azt a kótát;
Ugy zokogjon, mint a hárfa:
„Repülj fecském ablakára" . . .

Ugy, ugy: sirjon-rijon benne
Vágy, rajongás, sziv szerelme; —
Rákóczinak lelke lobban
Évszázados, bus dalodban.

Tovább, tovább-: a hazáért,
Istenért, a szabadságért!
Tárogató hangja támad
„Partjain Tiszánk-Dunánknak."

. . . Tárogató, tárogató,
Szavad most is hivogató;
Buzdit, vádol, figyelmeztet:
„Ne higyj magyar a németnek!"

Hős kuruczok merre vagytok?
Gyülnek, gyülnek a labonczok . . .
E föld tartja, ez nevelte,
„Mégis huncz fut-" szive, lelke.

E, hol van hát az a nóta,
Mely a bánat altatója?
Százados bán mért kesergünk?
Rég fogott meg kurucz sergünk.

Vigan pajtás, — mért busulnál
Romhánynál, majd Világosnál? . . .
Munkácson kell most megállni,
Ott, született — Goldstein Számi!

Itt a kóta, üsd fel nyomban
Im, a nemzet szive dobban,
Arcza kigyul, szinte látni, —
Himnusza lett „Goldstein Számi."

. . . Elég! Vessz meg a nótáddal,
Pokolra juss a kótáddal;
Nem az én lelkemnek való, —
Zengjen ujra tárogató!

Édes vérem magyar népem!
Szabadságunk van veszélyben;
Gyalázat az, a mit ránk ró
Német „sógor", osztrák zászló.

Láncz csupán és nem szövetség,
– Kezeinken lelkünkön ég —
Mely Ausztriához lánczol . . .
Elég volt a szolgaságból!

Porig aláz, vérig vagdal;
S hogyha nem győz erőszakkal,
Hizelegve koldul nálunk.
Lopja meg a szabadságunk.

Kurucz ősök nemes vére!
Lépjünk uj, szent szövetségre;
Összetartva, egymást védve
É!, virul csak Árpád népe.

Szövetkezzünk a hazáért,
Istenért, a szabadságért.
Hitegetés ne tépjen meg:
„Ne higyj magyar a németnek".

Átok volt a barátsága,
Káromlás az imádsága;
Esküvése mit ér ennek?
„Ne higyj magyar a németnek!"

Erős, együtt érezéssel.
Honszeretet ha vezérel:
Visszavivjuk szabadságunk
S boldogabb nép nem lesz nálunk.

Akkor aztán zengjen ének
A magyarok Istenének;
Háladó dal boutsan szárnyat
„Partjain Tiszánk-Dunánknak".

Akkor aztán rengjen benne
Vágy, rajongás, sziv szerelme;
Csöndes, édes, boldog estén,
Akkor aztán: „Repülj fecském . . ."

Siménfalvi **Nagy Lajos.**

Kaszárnya vágy.*)

Irta: **Daudet Alphons.**

Ma reggel, a hajnali virradat első bontakozásában rettenetes dobpergés zaja riasztott fel álmaimból. Ran, plan, plan! Ran, plan, plan! . . .

Egy dobos az én fenyvesemben s ebben a szokatlan órában! . . .

Hirtelen kiugrom az ágyamból és szaladok gyorsan az ajtóhoz. Senki! A zaj elnémult . . . . A vadszőlőtőkről két vagy három fenyőmadár repült fel szárnyaikat csattogtatva. A fák között lágy fuvallat susog keresztül . . . Kelet felé az Alpillák karcsu gerinczei aranyban usznak, miközben a nap lassan emelkedni kezd . . . Az első fénysugarak már a kis malomnak födelét csókolgatják. Ugyanabban a pillanatban az én láthatatlan dobosom az erdők aljában ismét dobolni kezd . . . Ran . . . plan . . . plan, plan, plan.

Az ördög vigye el ezt a szamár bőrt. Már majdnem elfelejtettem. De végre is szeretném tudni, ki az a vad, barbár, ki az erdők mélyéből dobszóval jön elő a hajnali virradat üdvözlésére? Hiába nézek szét, nem látok semmit, csupán a levendula bokrokat és fenyőket, melyek az országutig lehuzódnak. Tán csak nem valamely bokorban rejtőzködő erdei manó űzi velem bolondos játékát . . . Bizonyosan Ariel lesz, vagy a garabonczias Puck mester. A gaz kópé a malom mellett elhaladva bizonyosan igy gondolkodhatott magában:

— „Az a párizsi ott benn nagyon is nyugalmasan érezheti magát, rendezzünk hát neki egy kis hajnali zenét". S azzal leakasztott nyakából valami nagy dobot, rákezdte . . ran, plan, plan! . . . ran, plan, plan . . . Nem hallgatsz el te semmirekelő Puck! még feltalálod ébreszteni tücskeimet.

*

Nem Puck volt.

Gouget François volt, kit másként Pistoletnek neveznek . . . dobos a 31-ik gyalogezredben s jelenleg félévi szabadságát tölti itt. Szegény Pistolet rémitőleg unja magát falujában, a kaszárnya után való honvágy égeti s valahányszor a község rozoga hangszerét kölcsön kaphatja, buzan ballag ki vele az erdőbe s álmadozik csöndesen a jó Princz-Eugen kaszárnyáról,

Ma az én kis dombom felé jött merengésében . . . Ime itt áll egy fenyőhöz támaszkodva, dobját térdei között szoritja s a legnagyobb gyönyörüséggel ütögeti . . mellette a foglyoknak egész raja repked fel a nélkül, hogy ő azt észre venné, körülötte a fenyő balzsamos illata árad szét a nélkül, hogy ő azt érezné. Nem látja ő azt a finom pókhálót sem, mely a napsugaraktól megaranyozva rebeg az ágak között; nem látja a fenyő tüleveleit, a mint dobján pajkosan tánczra kelnek. Álmadozásában és zenéjében elmerülve, önfeledten nézi az ütők gyors mozgását s vastag, széles arcza, minden egyes pergés után ártatlan örömre derül.

Ran plan plan! Ran plan plan!

Oh, hiszen olyan szép is az a nagy kaszárnya az ő széles, négyszögü udvarával, hosszu ablaksoraival, ... a pajtások tábori sapkában s kopogó bakkancsokkal az alacsony folyósokon.

Ran plan plan! Ran plan plan!

Oh! azok az örökké zajos kőlépcsők, a kimeszelt katona szobák, a kard szijjak takaritása, a komisz profont a kenyér polczon, a vaságyak szürke pokróczaikkal, a fénytől ragyogó fegyverek a falon! -- . . . .

Ran plan plan! Ran plan plan!

Oh! azok a szép napok az őrszobában! a kártya odaragad az ujjakhoz, az utálatos Pique-dáma szélei tele rajzolva; a tábori ágyon pedig Pigault-Lebrunnek egy összevissza tépázott, rongyos kötete.

Ran plan plan! Ran plan plan!

Oh! azok a véghetetlen hosszu éjszakák a miniszterelnöki palota előtt; a vén faköpenyeg, melybe az eső is lecsurog s a „poszt" lábai is majdnem megfagynak. A diszes fogatok, melyek sárral piszkolják be a szegény katonát, a mint mellette sebesen elrohannak . . . . Oh, az éjjeli gyakorlatok . . . az ébresztő esős reggeleken, takarodó ködös estéken, mikor a gázt meggyujtják . . .

Ran plan plan! Ran plan plan!

Oh! az a szép vinczennes-i erdő, a meghitt beszélgetések kettesben, az esti séták a bástyafokon . . . a suttogva elmondott vallomások, s az édes-bus szerelmi dal.

*

Álmodj, csak álmodj szegény ember! én nem foglak tégad háborgatni. Üss barátom a dobodra, üss rá minden erőből. Nekem nincs jogom hozzá, hogy téged nevetségesnek találjalak.

Ha téged a te kaszárnyád után való honvágy éget, nem éget engem is az enyém után?

Az én Párizsom egészen idáig üldöz engem, mint a tied tégedet, te dobolsz a fenyők alatt, én pedig irok kis malmomnak az árnyékában . . . Oh, mi jó provenczei lakosok vagyunk mind a ketten, a kaszárnyából haza vágyodunk a kék Alpillákhoz, s a levendula bokrok illatához, itt pedig a Porvencze szivében, hiányát érezzük a kaszárnyának, s mindaz a mi reá emlekeztet, édes és drága sziveinknek! . . .

*

Nyolczat ütött az óra a városban, Pistolet a nélkül, hogy az ütőket piheutette volna, a falu irányában tér haza fele. Lehet hallani a mint az erdőn végig halad dobolva. Én pedig itt fekszem a fűben, betegen a honvágytól s az elhaló dobpergés zajára azt hiszem, hogy az én egész Párisomat látom a fenyves alatt elvonulni . . .

Oh! Páris . . . Páris . . . és mindig csak Páris! . . .

Forditotta: **Pierre.**

*) Daudet Alphonse-nak „Lettres de mon moulin" czimü könyvéből.

A föld.

A vonat lassan megindult, aztán annál bolondabbul rohant neki az éjszakának. A szem hozzászokik a setéthez s a Kerepesi-temető nagy kőfala mellől csak távolban látszik már az izzó lámpák fehéres világa. A kocsiban négyen ültünk. Egy beteges képü fiatal ember, a ki mindantalan erősen köhögött és egy mozgékony természetü ur, a ki veres bajuszt és koczkás angol utazósapkát viselt. A harmadik utitársat a komoly hallgatás jellemezte. A negyedikről inkább jóindulatból, mint szerénységből hallgatok; a negyedik ur én valék. A sapkás ur a debreczeni sertészárlatról, meg a „kedvelt" pezsgőjéről beszélt, s igy emberi számitás szerint disznókereskedő, vagy pezsgővigécz lehetett, a bölcsen hallgató ur valószinüleg tanfelügyelő a beteges fiatal ember pedig egy tuberkulótikus tüdővel, sorvadó gégével felruházott haldokló. Alig hallható suttogó hangon beszélte el, hogy a polyklinika speciálista tanáránál járt, a ki helyeselte ugyan a bécsi kollégája diagnózisát, de ujabb rendelést is tett. Aztán megvigasztalta, hogy a tüdőjének semmi, abszolute semmi baja. Csak félálomban hallottam már az angol sapkás biztatását, hogy a pesti professzor bizonyosan csak kiméletből hallgatta el a tüdőbaját.

*

Egy nyilvánossági joggal csak némileg is biró tárczánál a csillagnak nagy és hálás szerepe lehet. Ha a kezdet rosz, vagy a folytatás gyönge, egy kis csillagocska kevés filozófiával, némi morállal vagy pszikológiával megteszi a panaczeát. Épen, mint a függöny a szinpadon · pláne görögtüz mellett.

Mintha a nagyváros levegőjét hagytam volna el a kőszénporos kocsi utssaival, a beteges emberrel, a joviálist szimuláló irigy férfival. A miazmás levegőt, sok gyönge testü és nem gyönge lelkü tanyáját. Mi van ezekből itt az alföldön, a hol a lélek egészséges, a gondolat nem magasra járó, de igaz, hol nincs vásári piacza a meggyőződésnek, az önzetlen lelkesedésnek, az okos szivek szerelmének? . . Mindezekből semmi; és sajnálni lehet-e, hogy nincs sima udvariasság, hogy nincs alázatos fóhajtás és a kalap nem száll le a fejről a térdig?

Más emberek. Talán azt is lehetne mondani, más légkör, más emberek.

A természet egyetlen nagy virágoskert. A lágy tavaszi szél leszedi az almavirág illatos levélkéit, szépen betakarja velök a keskeny utakat, s nincs az a bandériummal, üdvözlő dikczióval, tüzoltóparancsnoki jelentéssel megtisztelt férfiu, a ki boldogabb nyugalommal menne a hagyományos fehérruhás lánykák által virágokkal beszórt uton, mint amott a természet egyszerü, igénytelen gyermeke. A kinyilt orgonabokrok jobbra-balra hajlanak a párás meleg levegőben, a tavaszi virágok bóditó illata visszaemlékeztet a keleti dalosok regéire. Igen, a hetedik menyországot járhatja be ilyen illatos tavaszi levegő, ilyen légkörben élhetnek az igazhivők a tubafa árnyékában, ilyenben élik át a tulvilági élet édes álmait.

Ó a föld, a föld! Annyi emlék köt, annyi fájdalom kapcsol hozzá. Beláthatatlan sikja, dombja, völgye minden lépésen egy-egy emlék a dolgozó nép előtt és a suttogó esti szél egyszerübb, de szebb meséket mond el róluk, mint a fekete nyomdafesték sok tárczája, sok verse, sok cziczerója.

A természet, az édes anyaföld mindég csak őserő. A mikor a bölcs filózófia elmerült a vallási és pozitiv felfogásban, s a bölcseség nyakát fojtogatta a magos gallér, mit az absztrakt logika a priori szépnek, modern felfogás szerént elegánsnak hirdetett — a gondolat ujra csak visszatért a természethez, benne találta fel a lényeget, az igazat.

És magáévá tette az egyszerü embert is, a mint magához vonta a végtelent kereső véges észt. A földmüves nép egész kedélyvilága a természet kultusza. Gondolatai a földön maradnak, és vágyai a földre szállnak vissza; a természet fogva tartja a benne foglalkozót. Talán a magyar paraszt szereti legjobban a természetet, imádja leginkább a földet és bár bizonyára korlátolt, a mikor a tudományt mondhatni megveti, de a föld iránt táplált szerelme egy-egy kis mozaikja annak a kincset érő ekszczellens fogalomnak, a mi nélkül a nemzeti élet fényes lehet, de hideg. Az alföldi paraszt imádja a földet s e szükkörü érzésben inkább meglesz a nemzetfentartó ethikai erő, mint a penziójával Gráczba vándorolt beamter müveltségében.

*

A mi a kőpaloták közt érthetetlen ábránd, itt átérzi a lélek, ha nem is fogja fel az agyvelő. Idegölő álom, hiu csillogás után nem fáraszt, az ember vágya visszatér a természethez, honnan mint gyermek elszakadt. Nincs beteges ambiczió, üres nagyképüség, bántó közöny, se durva egoista, se reklámozó emberbarát; az egyszerü ember kedélyét nem izgatja gyötrő indulat. Ha a lenyugvó fáradt nap fénye pirosra festi a beláthatatlan mezőt s a kifáradt nép kis háza elé ül, hogy bevárja az első csillagokat, gondolatai nem üzik az ismeretlen jövő rohanó képeit, nem zaklatják izgató vágyak után.

Magához köti azokat a föld, a mely az életet adja; övéit eltakarta s őtet egykor elboritja. Csak a sürü, sötét akáczos sirdombjai emelik fel gondolatait a földtől, hogy annál inkább odakössék.

Csak ez egy gondolata nem létező való. S e gondolat neki nem kétségbeesés; e tudat reá a megnyugvás, e gondolat neki egy világ. A másvilági élet nem idegenszerü; benne élt a természetben, százszor megcsodálta, azt hiszi róla, hogy érti, hogy ismeri. A föld adja az életet, a föld adja a halált. Látja az elmulást, látja a változást, mindig örömmel lesi a viragfakadást, mindig szomoruan nézi a levelek hullását, — minden körülötte azt mondja, hogy ő is, csak egy rög a végtelenben, a ki ma hantot dob más nyitott sirjába, s harmincz év mulva más kopársóján az ő pora dübörög.

Látja a változást, . . . és bár tudatlan, nem ismeri se Spinóza elméletét, se a Kant filozófiáját, gondolatvilága mégis egy optimista bölcs felcsillamló sejtelme.

És érzelmeiről szinte azt hinne az ember, hogy azok mind egy-egy oázis a sivár lelkek, a szennyes mániák végtelenén, az üres zsebek és üres szivek világában.

*

Szokás a czikkek elé czimet is irni.

Hát ez könnyü szokás, ha van bennök valami abból, mit a franczia esprit-nek nevez, a jelen esetben azonban alkalmas czimet találni módfelett nehéz feladat. Kissé több kelleténél a csillag, pedig ez mindég a tartalom rovására megy. Persze ne tessék félreérteni, nem a mellen fityegő csillagokról volt mondva. De talán a csillagok is segithetnének. Ha van három csillagos cognac, lehetne ez talán — háromcsillagos czikk.

Annál inkább, mert az is, ez is egyformán gyönge valami.

Herczegh Béla.

A férfiak divatja.

Gyakran történik, hogy puritán gondolkozásu urak erősen kikelnek a hölgyek ellen, a miért olyan sok bajuk van a divattal, hogy nem tudnak szabadulni a nyügétől. Hát igaz, hogy a hölgyek rabszolgái a divat sokféle szeszélyeinek, de hogy az urak is agyonkinzott alattvalói divat ő felségének, az egyre kétségtelenebb valósággá kezd lenni.

A férfidivatban természetesen még mindig Páris a hangadó, London a második helyen következik. A divat különben kiszámithatatlan erre nézve. Néhány esztendővel ezelőtt például még az volt a legfőbb eleganczia, ha a párisi dandy Londonban tisztittatta a fehérneműjét, mig most a forditott járja, a mióta a kemény ingmelleknek a diszesen ránczoltak adtak helyet. A párisi ur reggel, ha nem lovagol, vagy biczikli zik, koczkás angol kosztümöt visel, különösen kék, szürke vagy gesztenyebarna szinben, hozzá alacsony nemezkalapot. A melegebb idők bekövetkeztével a gyapjut fölcseréli a fehér vászon, a mely mindinkább en vogue lesz, s előkerül a szalmakalap, fekete, kék vagy félig vörös félig kék szalaggal. A dejeuner után sorra kerül a világos posztónadrág a fekete, vagy sötétkék koczkás posztóból került zsakettel és mellénnyel, a mely meglehetősen magas. A felöltő rendesen fekete, vagy aczélszürke és jobban simuló, mint tavaly.

A paletot-sac, valamint a bársonygallér eltünt, de viselik most a csipőnél simuló hosszu paletot-t, azonban a gombok nélkül, a melyek ezelőtt a csipőt jelezték. Látogatásra a redingot a divat, de a fehér mellény helyett bársony mellény való hozzá, széles reverrel, a mely ettős gombsorban végződik. A smoking a városban lejárta magát s a vidékre szorult. Fürdőkben még türik. Helyét a tea-góne foglalja el, a mely angol találmány. Diener-ken, estéken sőt a szinházban a comme il faut franczia még mindig frakkban jelenik meg, a mely finom posztóból való, bársony gallérral és matt selyem reverrel.

A nadrágon selyem paszománt van, — a mellény fehér. Különben ismét mozgalom indult meg a szines frakk behozatalára s franczia, angol és belga hangadó szabókból szindikátus is alakult, hogy a jövő télre behozza.

Ajánlják a sötétkék, olajzöld és marron szinü frakkot megfelelő selyem reverrel, a fehér mellényt aranygombbal, a galambszürke nadrágot, továbbá a fekete harisnyát és czipőt, fekete selyem fűző zsinórral. A jómódu világ pártolja ezt az áramlatot, a szegény ember a fekete frakk mellett szavaz, a mely hosszu esztendőkig használható.

A klakk teljesen lejárta magát. Puha kicsiny nemez kalap a mely a felöltő zsebébe gyürhető, vagy magas nemez kalap pótolja, a melyet az előszobában lehet hagyni. Etikett vizitekhez még mindig a czilindert használják, a melyet a kézben kell tartani. Utczára nemez-, később szalmakalap való. Látogatásra és estékre csak lakkczipőt illik huzni, sétára fekete vagy sárga bőrből való. A harisnyákat nagyobbrészt fil d'Ecossból készitik sötét alepon finom élénk sávokall Himzett selyemharisnyát is viselnek.

A Parfümben a diszkrét a kötelező többnyire irisz, ibolya, heliotrope és orosz kölni viz. A gomblyukból nem maradhat el az ibolya, az orkidea, a szegfű.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

BORELADÁS!

A gróf Teleki László Gyula krakkói (celnavidéki) pinczéjében különböző faju és évi borok kerülnek eladásra, u. m.:

1. Sauvignon 1885—1889. évekből, év és minőség szerint hectoliterenként **80—120** frtért.
2. Leányka 1891—1895 évek **45—50** frtért.
3. Carbenet (piros) 1892—1895. évek **40—50** frtért.
4. Első- és másodosztályu pecsenye-bor 1894—1896. évek **28—35** frtért.

A borok már 50 literes hordókban is megrendelhetők.

Nagyobb megrendelők árleengedésre számithatnak.

Kivánatra minta küldetik.

Bővebb felvilágositást ad a **jószágigazgatóság (Kendi-Lónán,** posta: **Nagy-Iklód,** vagy a krakkói **kezelő tisztség,** (posta: **Magyar-Igen,** vasuti állomás: **Tövis.)**

461. (2—3)

Alkalmi vétel!

Eladó házas telek és teljesen berendezett kályha-gyári üzlet!

Felső-szénutczában a 39-es számu

HÁZAS TELEK

szép nagy gyümölcsös kerttel

előnyös feltételek mellett

szabadkézből azonnal eladó.

Ugyanott egy igen jól felszerelt

KÁLYHÁS ÜZLET

minden szerszám- és égető-kemenczével együtt

más vállalat miatt

olcsón eladó.

Értekezhetni **Schimcsik Béla kályhásnál, Felső-szénutcza 39. szám.**

418. [3—3]

Kolozsvárt a legrégibb üzlet!

Alkalmi vétel!

WEISZ ADOLF KOLOZSVÁR.

A küszöbön álló **tavaszi saison** alkalmából van szerencsém igen tisztelt megrendelői becses figyelmét

WEISZ ADOLF

törvényszékileg bejegyzett czég alatt **Kolozsvárt, Belmonostor-utcza I. szám alatt (Plébánia-épület)** fennálló üzletemben fölhalmozott első minőségü

valódi angol- és franczia szöveteimre fölhivni.

A **modern szinek** legdúsabb választékában beszerzett szöveteimből mindennemü

öltönyöket és felöltőket

a **legutolsó párisi divat** szerint kifogástalan, **solid elegantiával** állitom ki.

Tisztelettel

280. (8—10) **WEISZ ADOLF,** férfii-ruha készitő.

SIMONFFI ISTVÁN

20 év óta fennálló

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje

Kültorda-utcza 48. sz. Telefon sz.: 85.

Elvállal mindennemü **vas- és fémtárgyak** leöntését a napi **árak mellett.**

Elfogad megrendeléseket **gőzgépek, gőzszivattyuk, vizikerekek, malomszerkezetek, malátazuzók, közlőtengelyek, csapágyak, fogaskerekek, szijkorongok** stb. elkészitésére, valamint mindenféle **gép alkatrészek** és **gépek** kijavitását elvállalja.

Készletet tart saját gyártmányaiból: **egyes, kettős és háromborozdás ekék,** uj szerkezetü **váltó** vagy **hegyi ekék és boronákból; kézi cséplőgép egyesitve luczerna és lóherefejtő készülékkel: kézi vagy járgányhajtásra, tisztitó rosták, kukoricza morzsolók, szőllőzuzók, borsajtók** és több más gépekből, melyeket a n. é. közönség b. figyelmébe ajánl.

A legtartósabb!

BICZIKLISTÁK FIGYELMÉBE!

VALÓDI ANGOL

„The Flyer"

417. [6—10] **BICZIKLIK.**

Urak és hölgyek számára.

160 forinttól 200 forintig.

A legjobb kivitel!

Cséplőgép tulajdonosok figyelmébe!

Több darab lóhere cséplőgép helyszüke miatt olcsó árban előállitási sorban alól eladó; csépel naponta 8—12 métermázsa tisztitatlan magot. Munkájáért jótállás vállaltatik!

Árjegyzékek kivánatra küldetnek.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. közönséget értesiteni, hogy a légszesz igénybevételének megkönnyitése végett hajlandók vagyunk a **légszesz bevezetést ingyen létesiteni olykép, hogy dijtalanul létesitjük a világitási berendezést három csőnyilásra, valamint a berendezést a főzéshez.** Ezen előnyökkel szemben az uj bérlő kötelezettséget vállal, hogy **három** egymást követő **éven át 36 frt 50 krnyi** azaz **naponkint** átlag legalább **10 krnyi légszeszt fog fogyasztani.** A kötelezett fogyasztás tehát ezekhez képest aránylag egészen jelentéktelen.

A világitási készülékeket, lirákat, lámpákat a fél fizeti. A kolozsvári légszeszvilágitási vállalat jelentékeny mennyiséget tart raktáron. A légszeszmérőkért, valamint a főző-készülékért jelentéktelen havibér fizetendő.

A légszesz ára következőleg lett leszállitva:

Világitási czélra köbméterenként . . 18 kr.
Fütési és főzési czélokra köbméterenként 8½ kr.

Kéretik a t. közönség kivánatait szóval, vagy irásban a kolozsvári légszeszgyár igazgatóságához intézni. A személyzet a legnagyobb előzékenységgel és szives készséggel nyujt minden felvilágositást.

458. (2—x) **Kolozsvári légszeszvilágitási vállalat.**

Ajánlom részlet-fizetésre a világhirü

„CHICAGO"

kerekeimet, a melyek a legfinomabb valódi **angol-aczélból** vannak készitve és minden ez évi ujjitással ellátva, (u. m. **D** forma magas váza, le és feltehető 62—72 **átviteli** kerékkel, a mely össze van kötve a hajtókarral és igy minden kerékpáros tudja annak nagy előnyét) a gép sulya 11 és 13 kg. T. vevőimet, ugy hölgyek, mint urakat saját gépemen födött és nyilthely iségben dijtalanul megtanitom.

Nagy kerékpárjavitó műhelyem van, ugy, hogy minden munkát jól és gyorsan készitek vidékre is.

Minden családnál szükséges egy varró-gép,

azt pedig legjutányosabban csak

Bernáth Ede Sándornál

(Vashid mellett)

lehet kis havi részletfizetésre ugy a vidékieknek, mint a helyben lakóknak venni.

Nagy raktáron van: Singer, Medium, Titania, Minerva, Howe, Cilinder, Lánczszemöltő, Gritzner, kis és nagy Körhajós, Kézi, Harisnya-kötő és a legujabb Kézi himző-gép, a melyen ½ óra alatt bárki megtanul dolgozni.

A régi gépet becserélem bármily fajtára. Javitásokat olcsón és jól végzek.

442. (10—15)

APISOL

méhszurás és rovar-csipés ellen.

A méhészettel foglalkozóknak **nélkülözhetlen szer,** mert nemcsak a **méhszurás,** hanem bármely **rovarcsipés** okozta fájdalmat **pillanat alatt megszünteti** és a mi fő, **használata** következtében **daganat sohasem keletkezik.**

Egy üveg ára 50 kr.

Kapható: **BIRÓ JÁNOS** gyógyszertárában, valamint a **főelárusitó- és készitő Tatay Miklós** sárközujlaki gyógyszertárában, honnan **egy üveg 55 kr. előleges beküldése mellett bárhova megküldetik.** 332. [4—6]

LESZÁLLITOTT ÁRAK!

Tultömött raktár és a változó időjárás miatt beállott üzieti pangás következtében elhatároztuk, hogy összes áruinkat feltünően

leszállitott határozottárak

mellett bocsátjuk a t. közönség rendelkezésére, mely kedvező alkalomra a vásárló közönség becses figyelmét felhivjuk.

POSZLER ÉS TÁRSA

DIVATÁRUHÁZA

Kolozsvárt, Hungária szálloda alatt.

441. (24—x)

Az 1895. évi cairói s az 1896. évi londoni egészségügyi **kiállitásokon diszoklevéllel s aranyéremmel kitüntetve.** Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitünő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatásu a test bárminemü csúzos bántalmai u. m.: **köszvény, csuz, reuma, ischiás, asthma** stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, a mennyiben gyakrabban idültebb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszütette.

Fog- és fejfájást 5 perez alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasitással **1 korona,** erősebb hatásu **2 korona 40 fillér.**

Főraktárak Budapesten: **Török József** ur gyógyszertárában királyutcza 12. és dr. **Egger A.** ur gyógyszertárában váczi-körut 17. sz. — Ugyszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszertárában, valamint a készitő

Widder Gyula gyógyszerésznél S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Ugyszintén Kolozsvárt: **Hintz György, Wolff János, Fraxler László** és **Páll Gerő** uraknál.

434. [6—10.]

A BORSZÉKI VIZ A SAVANYUVIZEK KIRÁLYA!

BORSZÉK

GYÓGYFÜRDŐ ERDÉLYBEN CSIKMEGYÉBEN A FENYVESEK HAZÁJÁBAN.

Fürdőidény tartama: **Jun. 15. — Szept. 15-ig.** Utazás **Szász-Régenig** vasuton, onnan a fürdőigazgatóság által szubvencziónált gyorskocsikon. — E gyorskocsikra előjegyzést tehetni **Miklós Görög** vállalkozóknál **Szász-Régen.** Déli utirány: **Brassó, Csikszereda** vasuton, onnan kocsin.

A borszéki borviz a savanyu-vizek királya!

Megrendelhető: IGAZGATÓSÁGNÁL BORSZÉK. KAPHATÓ MINDENÜTT.

Fürdőre, borvizüzletünkre nézve minden felvilágositással, prospektussal, árjegyzékkel szolgál a

Fürdőüzlet igazgatósága Borszék.

(456. 2—10) **Posta, távirda helyben.**

Megrendelhető: IGAZGATÓSÁG BORSZÉK.

A világ minden tárlatán első kitüntetést nyert.

Millenium nagy éremmel is kitüntetve.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utcza 31. szám.

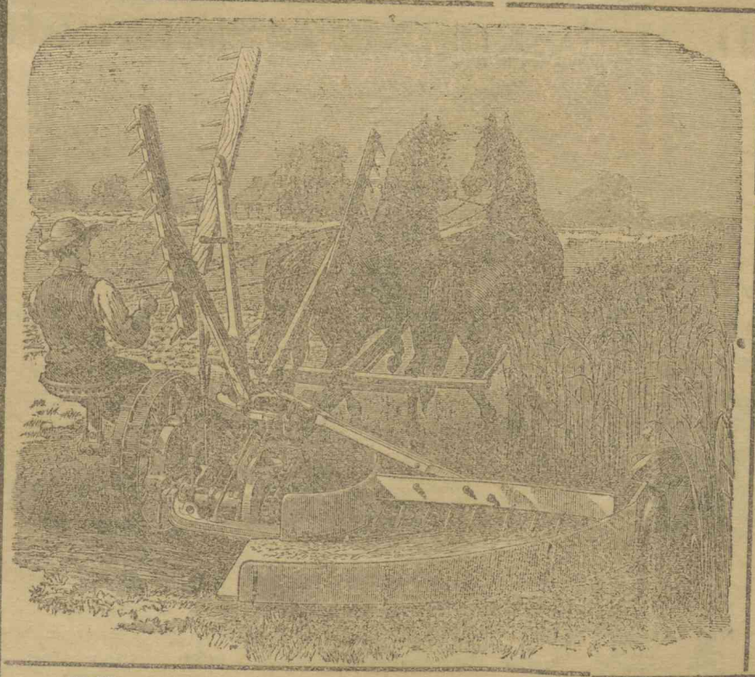

Adriance, Platt & Co. newyorki gépgyáros

kizárólagos képviselősége

FŰKASZÁLÓ-, MAROKRAKÓ ARATÓ-,

ÉS

KÉVEKÖTŐ ARATO GÉPEIRE.

Olcsó, egyszerü és tartós aratógépek.

Az eredeti franczia

Vermorel ECLAIR

Peronospora permetező ára darabonkint **21 frt** csomagolással.

Az előre látható **tömeges megrendelésekből** kifolyólag — **késések elkerülése czéljából** — kérjük a megrendeléseket előjegyzés végett mielőbb hozzánk juttatni.

132. (34—50)

Havonkint kétszer megjelenő üzleti értesitőnket kivánatra bérmentve megküldjük.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Mélyen leszállitott gyári árak!

Van szerencsénk a nagyérdemü közönség tudomására hozni, hogy épitkezés miatt

Kolozsvárt, főtér 33. sz.

FRANK KISS JÁNOS FIAI

czég alatt 44 év óta fennálló üzletünknek teljes feloszlatására határoztuk el magunkat. Ennélfogva **az összes**

üveg, porczellán és lámpa készletet

gyári árakon alól mélyen leszállitva árusitjuk el, ezáltal mindenkinek kedvező alkalmat nyujtunk szükségletét **legelőnyösebben** beszerezhetni.

Kérjük tehát a t. vevőközönséget, hogy ne mulassza el ezen kedvező alkalmat felhasználni és minket b. megrendeléseivel megtisztelni.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Tisztelettel

Frank Kiss János fiai.

375.[10—x]

Üzlet feloszlatás! Üzlet feloszlatás!

Mélyen leszállitott gyári árak!

A NŐI SZÉPSÉG

emelésére, tökéletesitésére és fentartására legkitünőbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és zsirmentes készitmény a

Margit Créme.

Rövid idő alatt szüntet szeplőt, májfoltot, pattanást, bőratkát, (Mitessar) és minden más bőrbajt. Kisimitja a ránczokat és himlőhelyeket még koros egyéneknek is üde bájos arczszint kölcsönöz ára 50 kr., nagy 1 frt.

Margit hölgypor 60 kr.
Margit szappan 35 kr.
Margit fogpép (Zahnpasta 50 kr.)
Rosetter hajregencrator az őszhajnak eredeti szinét adja vissza 1 forint.
Hajszőkitő bármely hajat aranyszőkére fest, 50 kr. és 1 frt.
Tannochinin pomade legjobb hajápoló és növesztő 35 és 50 kr.
Világosvári **Bohus-bajuszpedrő** délczeg, szép bajusz nevelésére 25 és 35 kr.

Földes Kelemen

Arad, Deák Ferencz-utcza 12. sz. Laboratorium: **Lázár-Vilmos-u. 1. sz.**

Bel- és külhoni gyógyszerészi és hygienikus különlegességek, kötszerek, toilette-czikkek raktára. Telefon 3. sz.

Főraktár Budapesten **Török J.-nél.**

Kolozsvárt: **Palóczy Lajos** és **Tanács József** gyógyszerészeknél és **Burger F.** gyógyárusitónál. 435. (4—10.)

MITTELBACH

ARCZ-KENŐCSE

kitünő szer szeplő, májfolt és napégés ellen,

eltávolit minden bőrtisztátalanságot; ezen kenőcs hosszabb használata után a bőr rendkivül üde és finom lesz, a ránczok eltünnek sőt előrehaladott korban is megőrzi az arcz üdeségét.

Egy tégely ára 80 krajczár.

Mittelbach kristályszappana

a leggondosabban előállitva, teljesen neutrális és kellemes frissitő szaga van; nem tudjuk elég gyakran hangoztatni, hogy nagyon ovatosak legyünk a piperaszappan megválasztásánál, mert nem minden finom kivitelü és illatos szappan alkalmas a finom üde bőrnek. — Egy drb kristályszappan 35 kr., 3 drb 90 kr. — Főraktár:

449. (2—3)

MITTELBACH S. Salvátor-gyógyszertára Zágráb.

Budapesten kapható: TÖRÖK JÓZSEF gyógysz. és

MOLNÁR és MOSER, Koronaherczeg-utcza.

ALAPITTATOT 1866.

MATUTSEK JÓZSEF

férfi-, női- és gyermek czipész-üzlete

Kolozsvárt, főtér 32. sz. alatt.

Megrendelések beküldött mérték vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesitetnek.

28. (16—x)

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

KOHN LAJOS

KOLOZSVÁRT

Belhid-utcza 24. sz., (a Posta-palota mellett.)

Egy meter Voil 18 krtól felfelé.

Egy meter franczia Satin 35 krtól felfelé.

Egy meter dupla széles ruhaszövet 30 krtól felfelé.

Egy meter d szél. fekete terno 60 krtól felfelé.

Egy meter csipkefüggöny 15 krtól felfelé.

Egy vég Siffon gyolcs 4 frt 50 krtól felfelé.

Egy vég Kreas vászon 3 frt 90 krtól félfelé.

Egy vég Rumburgi gyolcs 5 frt 60 krtól felfelé.

Egy ablakszövet függöny 1 forint 40 krtól felfelé.

Egy garnit. (3 drb) ágyteriték 5 frt 20 krtól felfelé.

Egy garnit. (6 szem.) Damast teriték 3 frt 50 krtól felfelé.

Egy garnit. (12 szem.) Damast teriték 6 frt 50 krtól felfelé.

Egy férfi ing fehér 1 frt 10 krtól felfelé.

1 pár gyermek fél czipő 50 krtól 80 krig.

1 pár magasszáru gyermek hegymászó czipő 1 frt 20 krtól 2 forint 60 krig.

1 pár női komot czipő 95 krtól 1 frt 80 krig.

1 pár női kivágott czipő sovro 1 frt 70 krtól 2 frt 40 krig.

1 pár kivágott lackczipő 2 frttól 3 frtig.

1 pár női czuggos czipő 2 frt 80 krtól 5 frtig.

1 pár női hegymászó czipő 3 frt 60 krtól 5 frtig.

1 pár fiu czuggos czipő 2 frt 60 krtól 3 frt 50 krig.

1 pár férfi czuggos czipő 2 forint 80 krtól 5 frt 50 krig.

1 pár férfi hegymászó czipő 4 frt 40 krtól 6 frtig.

Egy fiu posztókalap 70 krtól 1 frt 20 krig.

Egy férfi puha kalap 95 krtól 1 frt 90 krig.

Egy férfi kemény kalap 1 frt 80 krtól 3 frt 60 krig.

Női ingek, esernyők, napernyők, keztyük, zsebkendők. Paplanok, Canavászok, Grádlik, illatszerek, séta botok, bőröndök, táskák és sok más kézmü, norinbergi, rövidáru szákmába vágó czikkek és gyermekjátékok rendkivüli olcsó árban kaphatók.

Gyermek-kocsik fedeles, 4 kerekü 5 frt 20 kr.

A nagyérdemü közönség b. cses látogatását kéri

kiváló tisztelettel

KOHN LAJOS.

Belhid-u. 24.

408. (3—8)

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy a helyi piaczon évek óta fennálló **butorraktáromat és kárpitos** műhelyemet

BELTORDA-UTCZA,

LYCEUMÉPÜLETBE

helyeztem át.

Raktáron mindennemü salon garniturák, hálószoba, ebédlő berendezések, polituros és lakkos fabutorok, tükrök, képek, hajlitott thonet székek, ugyszintén ágyfák, lószőr- és ruganyos madráczok, szőnyeg és bőrdivánok (heverők) stb. nagy választékban olcsó árban kaphatók.

Elvállalok mindennemü kárpitos munkát ugy helyben, mint vidéken is és minden nálam készitett árukért kezességet vállalok.

Főtörekvésem ezentul is oda irányul, hogy tisztelt vevőimet pontosan és a legjutányosabb árak mellett szolgáljam ki.

A nagyérdemü közönség szives pártfogását kérve vagyok mély tisztelettel

MÁYER GÉZA,

kárpitos és butor-raktáros.

457. (2—10) [Beltorda-utcza. Lyceum-épület.]

A legutóbb **Páris, London és Bordeauxban** is kitüntetett

TEUTSCH-FÉLE

VALÓDI

ERDÉLYI HEGYI BOROK

kaphatók **KOLOZSVÁRT:**

Segesváry és Társai

FŐTÉRI

füszerüzletében

EREDETI

RAKTÁRI ÁRAKON.

436. (3—3.)

A legjobb szer bolha, konyhafergek

moly, házi-állatok, élősdi stb. ellen.

Csodálatraméltó hatással bir. **Ő, mint semmi más hasonló szer mindenféle rovart,** s ép azért az egész világon mint páratlan, dicsértetik s kerestetik. Ismertető jelei:

1. A lepecsételt palaczk. 2. „ZACHERL" név.

Kolozsvárt a következő füszer- és vegyeskereskedő uraknál kaphatók:

Adler Sámuel	Csorba György	Jeney Lajos	Pap Kristóf	Somlyay László	Zsilinszky Antal	**Szamosujvárt:**
Barcsay Manó	Flóra Gyula	Kónya Sándor és	Ifj Pere István	Szele Márton		Flórián Jakab
Bojáki Sándor	Gergely Ferencz	fiókuzlete	Papp Antal	Temesvári Károly	**B.-Hunyadon:**	Zabulik Jenő
Boskovics József	Haraszthy Jenő	Kováts P. és fiai	Rosenthal Mihály	Veress László	Beke J.	**Marosujvárt:**
Bréver János	Havas Ármin	Marusán Bogdán	Rosenthal Samu	Wertheimer Vilm.	Schweiger Ferd.	Mendel Izidor
Barger Frigyes	Hirschfeld Sándor	Pap Ernő	Segesváry és társai	Wolff J. gyógysz.	Supka László	Virág Tamás

továbbá minden nagyobb kereskedésben vannak raktáron, ott, a hol a „ZACHERLIN" plakátok kifüggesztve vannak. 250. (6—12)

Legnagyobb Gazdasági Gépraktár

A D. M. OSBORNE & Co. AUBURN erdélyrészi vezér-képviselőség.

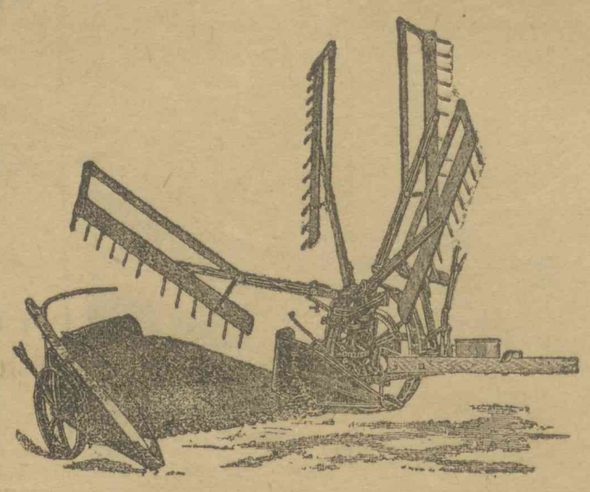

Ajánl a legtökéletesebb munkát végző araló-kévekötő, araló-marokrakó- és fűkaszáló-gépeket, széna-gyűjtőt.

Továbbá Cséplőgépeket, gőz, ló és kézierőre, Szelelőrostát, Trieurt, Szecskavágó, Répavágó, törökbuza-morzsoló stb.

Legolcsóbb gyári árakon és kedvező fizetési feltételek mellett.

Tauffer Ferencz Utóda

Kolozsvárt, belközép-utcza 6. sz.

871.[7—15]

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.